

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

15 päivänä syyskuuta 2016*

[28.11.2016 annetulla määräyksellä oikaistu teksti]

Unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkat ja eläkkeet — Vuosittainen mukauttaminen — Asetus (EU) N:o 422/2014 ja asetus (EU) N:o 423/2014 — Toimien antamismenettelyiden aikana tapahtuneet säännöstenvastaisuudet — Ammattijärjestöjen kuulematta jättäminen

Asiassa T-456/14,

Association des fonctionnaires indépendants pour la défense de la fonction publique européenne (TAO-AFI), kotipaikka Bryssel (Belgia),

Syndicat des fonctionnaires internationaux et européens – Section du Parlement européen (SFIE-PE), kotipaikka Bryssel,

edustajinaan asianajajat M. Casado García-Hirschfeld ja J. Vanden Eynde,

kantajina,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään A. Troupiotis ja E. Taneva,

ja

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Bauer ja E. Rebasti,

vastaajina,

joita tukee

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi J. Currall ja G. Gattinara, sittemmin Gattinara ja F. Simonetti,

väliintulijana,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta Euroopan unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin liittyvien korjauskertoimien mukauttamisesta 1 päivästä heinäkuuta 2011 16.4.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 422/2014 (EUVL 2014, L 129, s. 5) ja Euroopan unionin virkamiesten ja muun

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin sovellettavien korjauskertoimien mukauttamisesta 1 päivästä heinäkuuta 2012 16.4.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 423/2014 (EUVL 2014, L 129, s. 12) kumoamiseksi,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. Gratsias sekä tuomarit M. Kancheva (esittelevä tuomari) ja C. Wetter,

kirjaaja: hallintovirkamies S. Bukšek Tomac,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 18.3.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

- 1 Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta annetun asetuksen N:o 31 (ETY)/11 (Euratom) (EYVL 1962, 45, s. 1385) liitteenä olevan Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen, sellaisena kuin ne ovat muutettuina 24.11.2010 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU, Euratom) N:o 1080/2010 (EUVL 2010, L 311, s. 1), sellaisena kuin se on 5.6.2012 julkaistun oikaisun johdosta (EUVL 2012, L 144, s. 48), 64 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Virkamiehen palkkaan, joka ilmaistaan euroina ja josta on vähennetty näissä henkilöstösäännöissä tai niiden soveltamisesta annetuissa asetuksissa tarkoitetut pakolliset vähennykset, sovelletaan eri asemapaikkojen elinolojen mukaan korjauskerrointa, joka on joko pienempi, suurempi tai yhtä suuri kuin 100 prosenttia.

Neuvosto vahvistaa nämä korjauskertoimet komission ehdotuksesta [SEU] 16 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisella määräenemmistöllä.”

- 2 Henkilöstösääntöjen 65 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Neuvosto suorittaa vuosittain unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen tason [tarkistuksen]. Tarkistus suoritetaan syyskuussa komission esittämän yhteisen kertomuksen perusteella, joka perustuu Euroopan unionin tilastotoimiston yhteistyössä jäsenvaltioiden kansallisten tilastotoimistojen kanssa laatiman yhteisindeksin mukaiseen tilanteeseen 1 päivänä heinäkuuta unionin kussakin jäsenvaltiossa.

Tarkistuksen yhteydessä neuvosto tutkii, onko palkkojen mukauttaminen aiheellista unionin talous- ja sosiaalipolitiikan kannalta. Tätä varten otetaan huomioon erityisesti palkkojen mahdollinen nousu julkishallinnossa ja palvelukseenottamisen tarpeet.

2. Elinkustannusten muuttuessa huomattavasti neuvosto päättää viimeistään kahden kuukauden kuluttua korjauskertoimien mukauttamistoimenpiteistä ja tarvittaessa niiden soveltamisesta takautuvasti.

3. Neuvosto päättää tämän artiklan soveltamisesta komission ehdotuksesta [SEU] 16 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisella määräenemmistöllä.”

- 3 Henkilöstösääntöjen 82 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos neuvosto päättää henkilöstösääntöjen 65 artiklan 1 kohdan nojalla palkkojen mukauttamisesta, sama mukauttaminen koskee hankittuja eläkkeitä.
- 4 Henkilöstösääntöjen 65 a artiklan mukaan yksityiskohtaiset säännöt henkilöstösääntöjen 64 ja 65 artiklan soveltamisesta vahvistetaan mainittujen henkilöstösääntöjen liitteessä XI.
- 5 Kyseiseen liitteeseen XI, jonka otsikko on ”Henkilöstösääntöjen 64 ja 65 artiklan soveltamista koskevat säännöt”, sisältyy useita lukuja, joista 1–3 artiklasta muodostuvan 1 luvun otsikkona on ”Palkkojen vuositarkastus (Henkilöstösääntöjen 65 artiklan 1 kohta)” ja 4 luvun otsikkona on ”Korjauskertoimien vahvistaminen ja soveltamisen lopettaminen (Henkilöstösääntöjen 64 artikla)”.
- 6 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 1 artiklassa, joka kuuluu kyseisen liitteen 1 luvun 1 jaksoon, säädetään, että henkilöstösääntöjen 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tarkistusta varten Euroopan unionin tilastovirasto, Eurostat, laatii vuosittain ennen lokakuun loppua kertomuksen elinkustannusten kehityksestä Brysselissä (Belgia) (Brysselin kansainvälinen indeksi), elinkustannusten kehityksestä Brysselin ulkopuolella (hintapariteetit ja implisiittiset indeksit) ja kahdeksan jäsenvaltion keskushallintojen palveluksessa olevien kansallisten virkamiesten palkkojen ostovoiman kehityksestä (erityisindikaattorit). Mainitussa 1 artiklassa on myös täsmennyksiä siitä menetelmästä, jota Eurostatin on noudatettava yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa laskeakseen näitä kehityksiä.
- 7 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 3 artiklassa – joka muodostaa kyseisen liitteen 1 luvun 2 jakson, jonka otsikko on ”Palkkojen ja eläkkeiden vuosittaista mukauttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt” – säädetään seuraavaa:

”1. Neuvosto päättää henkilöstösääntöjen 65 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennen kunkin vuoden loppua komission ehdottamasta palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisesta tämän liitteen 1 jaksossa säädettyjen tekijöiden perusteella; päätös tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta.

2. Mukautuksen arvo saadaan kertomalla Brysselin kansainvälinen indeksi erityisindikaattorilla. Mukautus vahvistetaan nettomääräisenä ja se ilmaistaan yhtenä kaikkia koskevana prosenttilukuna.

3. Näin vahvistetun mukautuksen arvo sisällytetään henkilöstösääntöjen 66 artiklassa – – olev[aa]n peruspalkkatauluk[koo]n seuraavaa menettelyä noudattaen:

– –

5. Korjauskerrointa ei sovelleta Belgiaan eikä Luxemburgiin. Korjauskertoimet, joita sovelletaan:

- a) muissa jäsenvaltioissa tai eräissä muissa asemapaikoissa toimessa oleville Euroopan unionin virkamiehille maksettaviin palkkoihin,
- b) eläkkeisiin, jotka maksetaan muihin jäsenvaltioihin ennen 1 päivää toukokuuta 2004 kertynei[tä] eläkkeeseen oikeuttavia palvelusvuosia vastaavan osan perusteella,

vahvistetaan tämän liitteen 1 artiklassa tarkoitettujen hintapariteettien ja henkilöstösääntöjen 63 artiklassa, kyseisten maiden osalta säädettyjen valuuttakurssien välisten suhteiden perusteella.

Korkean inflaation maissa sijaitsevista asemapaikoista sovelletaan kuitenkin tämän liitteen 8 artiklassa säädettyjä korjauskertoimien taannehtivaa vaikutusta koskevia menettelyjä.

– – ”

8 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 8 artiklassa vahvistetaan korjauskertoimen vuosittaisten ja väliaikaisten mukautusten voimaantulopäivät sellaisten asemapaikkojen osalta, joissa elinkustannusten kasvu on nopeaa.

9 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 5 luvun otsikko on ”Poikkeuslauseke”. Luvussa on ainoastaan 10 artikla, jossa säädetään seuraavaa:

”Jos unionissa todetaan komission toimittamien objektiivisten tietojen perusteella taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen vakava ja äkillinen heikkeneminen, komissio esittää asiaa koskevat ehdotukset Euroopan parlamentille ja neuvostolle, jotka tekevät päätöksen [SEUT] 336 artiklan mukaisesti.”

10 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 15 artiklan 1 kohdan mukaan liitteen säännöksiä sovelletaan ajanjaksolla 1.7.2004–31.12.2012.

11 Euroopan unionin neuvosto totesi vuoden 2010 joulukuussa, että ”[unionin] viimeaikaiset rahoitus- ja talouskriisit ja niistä seuranneet merkittävät julkisen talouden sopeuttamistoimet sekä lisääntynyt epävarmuus työpaikoista useissa jäsenvaltioissa ovat heikentäneet [unionin] taloudellista ja sosiaalista tilannetta vakavasti ja äkillisesti”. Neuvosto pyysi Euroopan komissiota esittämään henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan ja komission tältä osin toimittamien objektiivisten tietojen perusteella asianmukaisia ehdotuksia hyvissä ajoin, jotta Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tarkastella niitä ja hyväksyä ne vuoden 2011 loppuun mennessä (tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto, C-63/12, EU:C:2013:752, 12 kohta).

12 Komissio esitti 13.7.2011 neuvostolle kertomuksen poikkeuslausekkeesta (henkilöstösääntöjen liitteessä XI oleva 10 artikla) (KOM(2011) 440 lopullinen). Tämän kertomuksen mukaan indikaattorit osoittivat, että talouden elpyminen jatkui vähin erin Euroopan unionissa. Kyseisessä kertomuksessa todettiin, ettei taloudellinen ja sosiaalinen tilanne ollut heikennyt vakavasti ja äkillisesti unionissa 1.7.2010, jolloin palkkojen viimeinen vuosittainen mukautus tuli voimaan, ja toukokuun 2011 puolenvälin, jolloin saatiin viimeiset tiedot, välisen viitekauden aikana ja ettei ollut tarkoituksenmukaista esittää ehdotusta henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan perusteella. Neuvostossa käytiin tämän jälkeen keskusteluja 13.7.2011 annetun kertomuksen johdosta, ja neuvosto päätti niiden perusteella esittää komissiolle uuden pyynnön mainitun 10 artiklan täytäntöönpanemiseksi ja asianmukaisen palkkojen mukautusehdotuksen esittämiseksi hyvissä ajoin, jotta parlamentti ja neuvosto voivat tarkastella sitä ja hyväksyä sen vuoden 2011 loppuun mennessä (tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto, C-63/12, EU:C:2013:752, 13–15 kohta).

13 Komissio esitti 24.11.2011 vastauksena tähän pyyntöön tiedonannon KOM(2011) 829 lopullinen lisätiedoista kertomukseen KOM(2011) 440 lopullinen, joka perustui muun muassa sen talous- ja raha-asioiden pääosaston 10.11.2011 toimittamiin eurooppalaisiin talousennusteisiin. Näissä lisätiedoissa se esitti, että näiden ennusteiden mukaan ”vuoden 2011 suuntaukset o[li]vat taloudellisten ja sosiaalisten indikaattorien osalta heikkenemässä verrattuna kevään talousennusteeseen ja Euroopan talous o[li] myllerryksessä”. Komissio katsoi kuitenkin, että useiden seikkojen perusteella unioniin ei kohdistunut sellaista henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 10 artiklassa tarkoitettua poikkeuksellista tilannetta, jossa olisi perusteltua toteuttaa kyseisen liitteen 3 artiklassa säädettyyn ”normaaliin” menetelmään perustuvan ostovoiman menetyksen ylittäviä toimenpiteitä. Komissio totesi, että tämän vuoksi se ei voinut ryhtyä soveltamaan poikkeuslauseketta rikkomatta kyseisessä liitteessä olevaa 10 artiklaa. Komissio esitti samana päivänä ehdotuksen neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin liittyvien korjauskertoimien mukauttamisesta 1 päivästä heinäkuuta 2011 (KOM(2011) 820

lopullinen), johon oli liitetty perustelut (jäljempänä vuoden 2011 marraskuun palkkojen mukautusehdotus). Henkilöstösääntöjen kyseisessä liitteessä olevan 3 artiklan mukaisen ”normaalin” menetelmän perusteella ehdotettu palkkojen mukautus oli 1,7 prosenttia (tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto, C-63/12, EU:C:2013:752, 16 ja 17 kohta).

- 14 Komissio toimitti 13.12.2011 parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen henkilöstösääntöjen muuttamisesta annettavaksi parlamentin ja neuvoston asetukseksi (jäljempänä vuoden 2011 joulukuun henkilöstösääntöjen muutosehdotus).
- 15 Neuvosto päätti komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin liittyvien korjauskertoimien mukauttamisesta 1 päivästä heinäkuuta 2011 19.12.2011 tekemällään päätöksellä 2011/866/EU (EUVL 2011, L 341, s. 54) olla hyväksymättä vuoden 2011 marraskuun palkkojen mukautusehdotusta.
- 16 Komissio nosti päätöksestä 2011/866 3.2.2012 kumoamiskanteen (asia C-63/12). Komissio antoi lisäksi neuvoston puheenjohtajalle tiedoksi 25.1.2012 päivätyn kirjeen, joka rekisteröitiin neuvoston sihteeristössä 20.2.2012 ja jossa neuvostoa kehoitettiin SEUT 265 artiklan mukaisesti hyväksymään vuoden 2011 marraskuun palkkojen mukautusehdotus kahden kuukauden kuluessa kyseisen kirjeen vastaanottamisesta. Neuvosto ”merkitsi muistiin” kyseisen kirjeen.
- 17 Komissio nosti 26.4.2012 SEUT 265 artiklan nojalla kanteen, jossa se vaati unionin tuomioistuinta toteamaan, että jättäessään vuoden 2011 marraskuun palkkojen mukautusehdotuksen hyväksymättä neuvosto ei ole noudattanut henkilöstösääntöjen mukaisia velvoitteitaan (asia C-196/12).
- 18 Neuvosto puolestaan nosti 9.2.2013 kanteen, jossa vaadittiin ensisijaisesti komission 24.11.2011 antaman tiedonannon kumoamista siltä osin kuin komissio kieltäytyi siinä lopullisesti esittämästä asianmukaisia ehdotuksia parlamentille ja neuvostolle henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan perusteella sekä vuoden 2011 marraskuun palkkojen mukautusehdotusta ja toissijaisesti sen toteamista SEUT 265 artiklan nojalla, että komissio on rikkonut perussopimuksia, koska komissio ei ole esittänyt asianmukaisia ehdotuksia parlamentille ja neuvostolle kyseisen artiklan perusteella (asia C-66/12).
- 19 Parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 23.10.2013 kolmikantaneuvottelujen päätteeksi vuoden 2011 joulukuun henkilöstösääntöjen muutosehdotuksen Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen muuttamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) N:o 1023/2013 (EUVL L 2013, L 287, s. 15) muodossa. Kyseisellä asetuksella muun muassa otettiin henkilöstösääntöjen liitteeseen XI uusi menetelmä, joka koskee henkilöstösääntöjen 65 artiklan 1 kohdassa säädettyä palkkojen vuotuista mukauttamista.
- 20 Henkilöstösääntöjen, sellaisena kuin ne ovat muutettuna asetuksella N:o 1023/2013, liitteessä XIII olevassa 19 artiklassa säädettiin, että henkilöstösääntöjen 63, 64, 65, 82 ja 83 a artikla, sen liitteet XI ja XII sekä muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 20 artiklan 1 kohta sekä 64, 92 ja 132 artikla, sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen 1.11.2013, eli unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden mukauttamista koskevat säännökset, pysyivät voimassa yksinomaan sellaisia mukautuksia varten, joita tarvitaan kyseisten artiklojen soveltamista koskevan Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanemiseksi SEUT 266 artiklan mukaisesti.
- 21 Euroopan unionin tuomioistuin hylkäsi 19.11.2013 komission asioissa C-63/12 ja C196/12 nostamat kanteet ja totesi tämän vuoksi, että lausunnon antaminen neuvoston asiassa C-66/12 nostamasta kanteesta raukeaa (tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto, C-66/12, EU:C:2013:751; tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto, C-63/12, EU:C:2013:752, ja tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto, C-196/12, EU:C:2013:753).

- 22 Komissio ilmoitti 19.11.2013 edustaville ammatti- ja ammattialajärjestöille (jäljempänä ammattijärjestöt), että 2.12.2013 pidetään EU:n työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua koskeva kokous, jonka aiheena on tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto (C-66/12, EU:C:2013:751), tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto (C-63/12, EU:C:2013:752) ja tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto (C-196/12, EU:C:2013:753).
- 23 Komission hallinnosta vastaava varapuheenjohtaja ilmoitti 9.12.2013 henkilöstön edustajille aikovansa puheenjohtajan suostumuksella ehdottaa kollegiolle palkkojen mukauttamista 0,9 prosentilla vuoden 2011 osalta 1.7.2011 alkavin vaikutuksin ja 0,9 prosentilla vuoden 2012 osalta 1.7.2012 alkavin vaikutuksin.
- 24 Komissio ilmoitti 10.12.2013 henkilöstön edustajille toimittaneensa samana päivänä parlamentille ja neuvostolle henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan perusteella ehdotuksia asetuksiksi, jotka koskevat unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden mukauttamista 0,9 prosentilla vuoden 2011 osalta 1.7.2011 alkavin vaikutuksin ja 0,9 prosentilla vuoden 2012 osalta 1.7.2012 alkavin vaikutuksin.
- 25 Henkilöstökomitea ilmoitti 17.12.2013 komission varapuheenjohtajan järjestämän kokouksen päätteeksi komission jäsenten kollegiolle osoitetulla ilmoituksella olevansa eri mieltä edellä 24 kohdassa tarkoitetuista asetusehdotuksista ja katsovansa, että niissä esitetyt luvut olivat täysin mielivaltaisia eivätkä perustuneet mihinkään täsmälliseen tilastoon tai minkäänlaiseen objektiiviseen seikkaan eivätkä mihinkään tekniseen perustaan.
- 26 Kantajat, Association des fonctionnaires indépendants pour la défense de la fonction publique européenne (TAO-AFI) ja Syndicat des fonctionnaires internationaux et européens – Section du Parlement européen (SFIE-PE), ilmoittivat 18.12.2013 ja 26.2.2014 päivätyillä kirjeillä parlamentin puhemiehelle olevansa eri mieltä komission uudesta ehdotuksesta sillä perusteella, ettei se perustunut mihinkään tarkastettavissa olevaan laskentamenetelmään vaan tarkoituksenmukaisuusnäkökohtiin.
- 27 Komission henkilöstöosaston pääjohtaja Irene Souka ilmoitti 19.12.2013 komission sisäisellä sähköpostilla komission henkilöstölle muun muassa, että komissiolla oli lakisääteinen velvollisuus toimittaa parlamentille ja neuvostolle uusia ehdotuksia palkkojen mukauttamiseksi vuosien 2011 ja 2012 osalta ja että nämä ehdotukset sisälsivät 0,9 prosentin mukauttamisen vuoden 2011 osalta 1.7.2011 alkavin vaikutuksin ja 0,9 prosentin mukauttamisen vuoden 2012 osalta 1.7.2012 alkavin vaikutuksin. Tässä sähköpostissa täsmennettiin myös, että parlamentin oikeudellisten asioiden komitea tuki näitä ehdotuksia 16.12.2013 ja että ne piti nyt välittää neuvostolle vuoden 2014 alussa.
- 28 Souka vastasi 22.1.2014 päivätyllä kirjeellä 25.11.2013 päivättyyn avoimeen kirjeeseen ja 13.1.2014 lähetettyyn sähköpostiin, jotka eräs ammattijärjestö oli lähettänyt komission varapuheenjohtaja Šefčovičille. Tässä kirjeessä hän huomautti muun muassa, että ennen kuin palkkojen mukauttamista koskeva komission ehdotus toimitettiin parlamentille ja neuvostolle pidettiin kaksi EU:n työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua koskevaa kokousta eli kaikkien ammattijärjestöjen kanssa 2.12.2013 pidetty keskustelutilaisuus näkemysten vaihtamiseksi niistä eri vaihtoehtoista, joita komissiolla oli käytettävissään 19.11.2013 annetun tuomion komissio v. neuvosto (C-63/12, EU:C:2013:752) valossa, ja Šefčovičin 9.12.2013 kaikille ammattijärjestöille pitämä esitys siitä, miten komissio aikoi lähestyä tätä kysymystä.
- 29 Tästä ehdotuksesta pidettiin 4.3.2014 kolmikantaneuvottelut parlamentin, neuvoston ja komission kesken. Näissä neuvotteluissa päädyttiin sopimukseen EU:n virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden vuosittaisesta mukauttamisesta vuosien 2011 ja 2012 osalta.
- 30 Komissio ilmoitti 7.3.2014 sähköpostitse kantajille, että 4.3.2014 pidettyjen kolmikantaneuvotteluiden päätteeksi tehdyn sopimuksen mukaan vuosittaiset mukautukset olisivat 0 prosenttia vuoden 2011 osalta 1.7.2011 alkavin vaikutuksin ja 0,8 prosenttia vuoden 2012 osalta 1.7.2012 alkavin

vaikutuksiin. Komissio täsmensi, että tämä sopimus oli seurausta 19.11.2013 annetun tuomion komissio v. neuvosto (C-63/12, EU:C:2013:752) antamisen jälkeen parlamentin ja neuvoston kanssa käydyistä intensiivisistä neuvotteluista ja vastasi lisäksi sen tahtoa päästä nopeaan ja kohtuulliseen sopimukseen kaikista palkkojen vuosittaiseen mukauttamiseen liittyvistä kysymyksistä. Komissio totesi vielä, että vaikka sen alkuperäinen ehdotus oli 0,9 prosentin mukauttaminen vuoden 2011 osalta ja 0,9 prosentin mukauttaminen vuoden 2012 osalta, sen oli pitänyt ottaa huomioon neuvoston mandaatti, joka koski 0 prosentin mukauttamista vuoden 2011 osalta ja 0 prosentin mukauttamista vuoden 2012 osalta, sekä unionin tuomioistuimen tuomiossa tunnustettu parlamentin ja neuvoston harkintavalta.

31 Parlamentti hyväksyi 11.3.2014 pidetyssä täysistunnossa kantansa 4.3.2014 pidettyjen kolmikantaneuvotteluiden päätteeksi laadittuun kompromissitekstiin, jonka mukaan palkkoja ja eläkkeitä mukautettiin 0 prosentilla vuoden 2011 osalta ja 0,8 prosentilla vuoden 2012 osalta ja ne jäädettiin vuosien 2013 ja 2014 osalta. Neuvosto hyväksyi 16.4.2014 parlamentin kannan, ja SEUT 294 artiklan 4 kohdan mukaisesti annettiin Euroopan unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin liittyvien korjauskertoimien mukauttamisesta 1 päivästä heinäkuuta 2011 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 422/2014 (EUVL 2014, L 129, s. 5) ja Euroopan unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin sovellettavien korjauskertoimien mukauttamisesta 1 päivästä heinäkuuta 2012 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 423/2014 (EUVL 2014, L 129, s. 12) (jäljempänä riidanalaisen asetukset).

32 Asetuksen N:o 422/2014 johdanto-osan perustelukappaleissa todetaan seuraavaa:

”1) [unionin tuomioistuin] on asiassa C-63/12, komissio v. neuvosto, antamassaan tuomiossa selventänyt, että toimielimet o[li]vat velvollisia tekemään joka vuosi päätöksen palkkojen mukauttamisesta joko suorittamalla ’matemaattisen’ mukautuksen henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 3 artiklassa säädetyn menetelmän mukaan tai poikkeamalla kyseisestä matemaattisesta laskutoimituksesta liitteessä XI olevan 10 artiklan perusteella.

2) Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 19 artiklan, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna [asetuksella N:o 1023/2013], tarkoituksena on mahdollistaa se, että toimielimet voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ratkaistakseen vuosia 2011 ja 2012 koskevia palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisia koskevat riitansa unionin tuomioistuimen tuomion mukaisesti ottaen asianmukaisesti huomioon henkilöstön oikeutetun odotuksen siitä, että toimielimet päättävät joka vuosi henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden mukautuksesta.

3) Noudattaakseen unionin tuomioistuimen antamaa tuomiota asiassa C-63/12, jossa neuvosto toteaa, että taloudellinen ja sosiaalinen tilanne on heikentynyt unionissa vakavasti ja äkillisesti, komission on annettava [SEUT] 336 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ehdotus [parlamentin] ottamiseksi mukaan lainsäädäntömenettelyyn. Neuvosto totesi 4.11.2011, että unionin finanssi- ja talouskriisi ja siitä seuranneet merkittävät julkisen talouden sopeuttamistoimet useimmissa jäsenvaltioissa ovat heikentäneet unionin taloudellista ja sosiaalista tilannetta vakavasti ja äkillisesti. Neuvosto pyysi näin ollen komissiota [SEUT] 241 artiklan mukaisesti panemaan täytäntöön henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan ja esittämään asianmukaisen ehdotuksen palkkojen ja eläkkeiden mukautuksesta.

4) Unionin tuomioistuin on vahvistanut, että [parlamentilla] ja neuvostolla on poikkeuslausekkeen nojalla laaja harkintavalta palkkojen ja eläkkeiden mukautuksessa. Heinäkuun 1 päivän 2010 ja 31 päivän joulukuuta 2011 välisen ajanjakson taloudellista ja sosiaalista tilannetta koskevien tietojen perusteella, kuten finanssi- ja talouskriisin vuoksi, joka vaikutti useisiin jäsenvaltioihin syksyllä 2011 heikentäen välittömästi unionin taloudellista ja sosiaalista tilannetta ja johti merkittäviin julkisen talouden sopeuttamistoihin, sekä korkean työttömyysasteen ja korkean julkisen talouden alijäämän ja velkaantuneisuuden vuoksi on asianmukaista vahvistaa palkkojen ja eläkkeiden mukautus Belgiassa ja Luxemburgissa 0 prosenttiin vuoden 2011 osalta. Tämä

mukautus kuuluu osana kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan vuosien 2011 ja 2012 palkkojen ja eläkkeiden mukautuksia koskevien riitojen ratkaisemiseksi, ja siihen sisältyy myös 0 prosentin mukautus vuoden 2012 osalta.

- 5) Euroopan unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden mukautus on näin ollen viiden vuoden ajan (2010–2014) seuraava: vuonna 2010 henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 3 artiklassa säädetyn menetelmän soveltaminen johti 0,1 prosentin suuruiseen mukautukseen. Kokonaisvaltainen lähestymistapa vuosien 2011 ja 2012 palkkojen ja eläkkeiden mukautuksia koskevien riitojen ratkaisemiseksi johtaa vuoden 2011 osalta 0 prosentin suuruiseen ja vuoden 2012 osalta 0,8 prosentin suuruiseen mukautukseen. Lisäksi osana henkilöstösääntöjen ja muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen uudistamista koskevaa poliittista yhteisymmärrystä päätettiin, että palkat ja eläkkeet jäädytetään vuosiksi 2013 ja 2014.”

33 Asetuksen N:o 423/2014 johdanto-osan perustelukappaleissa todetaan seuraavaa:

- ”1) [Unionin tuomioistuin] on asiassa C-63/12, komissio v. neuvosto, antamassaan tuomiossa selventänyt, että toimitukset ovat velvollisia tekemään joka vuosi päätöksen palkkojen mukauttamisesta joko suorittamalla ’matemaattisen’ mukautuksen henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 3 artiklassa säädetyn menetelmän mukaan tai poikkeamalla kyseisestä matemaattisesta laskutoimituksesta liitteessä XI olevan 10 artiklan perusteella.
- 2) Henkilöstösääntöjen liitteessä XIII olevan 19 artiklan, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna [asetuksella N:o 1023/2013], tarkoituksena on mahdollistaa se, että toimitukset voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ratkaistakseen vuosia 2011 ja 2012 koskevia palkkojen ja eläkkeiden mukauttamisia koskevat riitansa unionin tuomioistuimen tuomion mukaisesti ottaen asianmukaisesti huomioon henkilöstön oikeutetun odotuksen siitä, että toimitukset päättävät joka vuosi henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden mukautuksesta.
- 3) Noudattaakseen unionin tuomioistuimen antamaa tuomiota asiassa C-63/12, jossa neuvosto toteaa, että taloudellinen ja sosiaalinen tilanne on heikentynyt unionissa vakavasti ja äkillisesti, komission on annettava [SEUT] 336 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ehdotus [parlamentin] ottamiseksi mukaan lainsäädäntömenettelyyn. Neuvosto totesi 25.10.2012, että komission poikkeuslausekkeesta esittämässään kertomuksessa esittämä arvio ei heijastanut taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen vakavaa ja äkillistä heikentymistä unionissa vuonna 2012, kuten julkisesti saatavilla olevat objektiiviset taloutta koskevat tiedot antoivat aiheen katsoa. Neuvosto pyysi siten komissiota tekemään henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan mukaisesti asianmukaisen ehdotuksen palkkojen mukauttamiseksi vuonna 2012.
- 4) Unionin tuomioistuin on vahvistanut, että [parlamentilla] ja neuvostolla on poikkeuslausekkeen nojalla laaja harkintavalta palkkojen ja eläkkeiden mukautuksessa. Heinäkuun 1 päivän 2011 ja 31 päivän joulukuuta 2012 välisen ajanjakson taloudellista ja sosiaalista tilannetta koskevien tietojen perusteella, kuten syksyn 2011 talouden laskukauden vuoksi, joka johti unionissa taantumaan ja sosiaalisen tilanteen heikentymiseen, sekä edelleen korkean työttömyysasteen ja korkean julkisen talouden alijäämän ja velkaantuneisuuden vuoksi on asianmukaista vahvistaa palkkojen ja eläkkeiden mukautus Belgiassa ja Luxemburgissa 0,8 prosenttiin vuoden 2012 osalta. Tämä mukautus kuuluu osana kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan vuosien 2011 ja 2012 palkkojen ja eläkkeiden mukautuksia koskevien riitojen ratkaisemiseksi, ja siihen sisältyy myös 0 prosentin mukautus vuoden 2011 osalta.
- 5) Euroopan unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden mukautus on näin ollen viiden vuoden ajan (2010–2014) seuraava: vuonna 2010 henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 3 artiklassa säädetyn menetelmän soveltaminen johti 0,1 prosentin suuruiseen mukautukseen. Kokonaisvaltainen lähestymistapa vuosien 2011 ja 2012 palkkojen ja eläkkeiden mukautuksia koskevien riitojen ratkaisemiseksi johtaa vuoden 2011 osalta 0 prosentin suuruiseen

ja vuoden 2012 osalta 0,8 prosentin suuruiseen mukautukseen. Lisäksi osana henkilöstösääntöjen ja muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen uudistamista koskevaa poliittista yhteisymmärrystä päätettiin, että palkat ja eläkkeet jäädytetään vuosiksi 2013 ja 2014.”

Oikeudenkäynti ja asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

- 34 Kantajat nostivat käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 16.6.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä.
- 35 Komissio toimitti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 10.9.2014 asiakirjan, jossa se pyysi saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin tukeakseen parlamentin ja neuvoston vaatimuksia.
- 36 Parlamentti ja neuvosto ovat kumpikin unionin yleiseen tuomioistuimeen 17.9.2014 toimittamallaan asiakirjoilla esittäneet 2.5.1991 annetun unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla oikeudenkäyntiväitteitä.
- 37 Kantajat esittivät huomautuksensa parlamentin ja neuvoston esittämistä oikeudenkäyntiväitteistä 31.10.2014.
- 38 Unionin yleinen tuomioistuin päätti 25.2.2015 antamallaan määräyksellä käsitellä oikeudenkäyntiväitteet pääasian yhteydessä.
- 39 Parlamentti ja neuvosto jättivät vastineensa 14.4.2015.
- 40 Unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtaja hyväksyi komission väliintulohakemuksen 15.4.2015 antamallaan määräyksellä.
- 41 Komissio jätti väliintulokirjelmänsä 29.5.2015.
- 42 Kantajat jättivät 20.7.2015 huomautuksensa komission väliintulokirjelmästä.
- 43 Unionin yleinen tuomioistuin lähetti 22.1.2016 asianosaisille useita kysymyksiä työjärjestyksen 89 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuna prosessinjohtotoimena. Asianosaiset vastasivat tähän prosessinjohtotoimeen 8.2.2016.
- 44 Kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaiset asetukset
 - velvoittaa parlamentin ja neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 45 Parlamentti ja neuvosto, joita komissio tukee, vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin
- jättää kanteen tutkimatta
 - toissijaisesti hylkää kanteen
 - velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

- 46 Kanteensa tueksi kantajat esittävät yhden ainoan kanneperusteen, jonka mukaan riidanalaisissa asetuksissa ei ole noudatettu olennaisia menettelymääräyksiä, koska parlamentti ja neuvosto eivät noudattaneet niiden menettelyllisiä oikeuksia, joista säädetään työntekijöille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevista yleisistä puitteista Euroopan yhteisössä 11.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/14/EY (EUVL 2002, L 80, s. 29) säännöksissä ja määrätään henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin ne ovat muutettuna asetuksella N:o 1023/2013, 9 artiklan 3 kohdassa, 10, 10 a, 10 b, 10 c, 24 b ja 55 artiklassa ja liitteessä II olevassa 1 artiklassa sekä parlamentin useiden ammattijärjestöjen kanssa 12.7.1990 tekemässä puitesopimuksessa ja komission useiden ammattijärjestöjen kanssa 18.12.2008 tekemässä puitesopimuksessa, joissa taattiin ammattijärjestöille tiedottamista ja niiden kuulemista koskevat oikeudet, jotka vahvistetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 27 ja 28 artiklassa ja SEUT 154 artiklassa.

Tutkittavaksi ottaminen

- 47 Parlamentti ja neuvosto vetoavat kumpikin siihen, että kumoamisvaatimus on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että yhtäältä on niin, että koska riidanalaiset asetukset on annettu tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, ne kuuluvat yleisesti sovellettaviin lainsäädäntötoimiin, joista luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi SEUT 263 artiklan neljännen kohdan nojalla nostaa kumoamiskanteen sillä edellytyksellä, että toimi koskee häntä suoraan ja erikseen, mikä edellytys ei täyty nyt käsiteltävässä asiassa, ja toisaalta kantajat eivät täytä myöskään oikeuskäytännössä asetettuja yhdistyksen nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä.
- 48 Komissio yhtyy parlamentin ja neuvoston väitteisiin.
- 49 Kantajat väittävät täyttävänsä SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa esitetyt edellytykset sille, että toimi koskee niitä suoraan ja erikseen. Riidanalaiset asetukset koskevat niitä suoraan, koska niiden välittömänä vaikutuksena on se, etteivät ne voi käyttää kuulemista ja neuvottelemista koskevia oikeuksiaan, jotka on vahvistettu perusoikeuskirjan 27 ja 28 artiklassa ja joihin ne voivat vedota tunnustettuina ammattijärjestöinä direktiivin 2002/14 säännösten, henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin ne ovat muutettuna asetuksella N:o 1023/2013, 9 artiklan 3 kohdan, 10, 10 a, 10 b, 10 c, 24 b ja 55 artiklan ja liitteessä II olevan 1 artiklan sekä ammattijärjestöjen ja parlamentin välillä 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen ja ammattijärjestöjen ja komission välillä 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen määräysten perusteella. Riidanalaiset asetukset koskevat niitä lisäksi erikseen unionin henkilöstön edustajien aseman vuoksi, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista. Ne on myös yksilöity, koska ne tunnustettiin virallisiksi neuvottelukumppaneiksi 12.7.1990 tehdystä puitesopimuksessa ja 18.12.2008 tehdystä puitesopimuksessa.
- 50 Kantajat väittävät, että niillä on asiavaltuus myös sen oikeuskäytännön perusteella, joka koskee yhdistysten nostamien kumoamiskanteiden tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Kantajat täsmentävät nimittäin, että tämän oikeuskäytännön mukaan riidanalaiset asetuksen koskevat niiden tunnustettujen neuvottelukumppaneiden asemaa suoraan ja erikseen siltä osin kuin ne tuottavat oikeusvaikutuksia, jotka muuttavat tuntuvasti niiden oikeudellista asemaa työmarkkinaosapuolena.
- 51 Kantajat riitauttavat lisäksi komission väitteen, jonka mukaan niillä ei voi olla 18.12.2008 tehtyyn puitesopimukseen perustuvia oikeuksia, sillä ne eivät täytä siinä mainittuja edustavuuden edellytyksiä. Ensimmäiseksi ne korostavat, että toisin kuin SFIE:n parlamentin jaosto, SFIE:n komission jaosto ei ole asianosaisena tässä kanteessa, joten komission väitteillä, jotka liittyvät viimeksi mainitun edustavuuden puuttumiseen, ei ole merkitystä. Toiseksi ne väittävät, ettei komissio ilmoittanut TAO-AFI:lle lainkaan sen puitesopimukseen perustuvien oikeuksien mahdollisesta pidättämisestä puitesopimuksen 11 artiklassa määrätyn mukaisesti ja että se on joka tapauksessa PLUS-keskusliiton, joka itse on edustava ammattijärjestöjen yhteenliittymä, jäsen.

- 52 Tältä osin on huomautettava, että kuten parlamentti ja neuvosto perustellusti toteavat, riidanalaiset asetukset on annettu SEUT 336 artiklan perusteella tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.
- 53 Näin ollen on todettava, että riidanalaiset säännökset kuuluvat lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttyihin yleisesti sovellettaviin toimiin, joista luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi SEUT 263 artiklan neljännen kohdan nojalla nostaa kumoamiskanteen sillä edellytyksellä, että toimi koskee häntä suoraan ja erikseen (ks. vastaavasti tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 56–60 kohta).
- 54 Toisin kuin kantajat väittävät kannekirjelmän 10 kohdassa, sen seikan – jos se näytetään toteen – että niillä oli oikeus saada tietoa ja tulla kuulluksi palkkojen ja eläkkeiden mukauttamis ehdotuksesta, jonka komissio esitti parlamentille ja neuvostolle ja jonka perusteella annettiin riidanalaiset asetukset, perusteella ei voida näyttää toteen, että kyseiset asetukset koskevat niitä suoraan.
- 55 On kuitenkin huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdistysten, olivatpa ne ammattijärjestöjä tai ammattijärjestöjen yhteenliittymiä, nostamat kumoamiskanteet voidaan ottaa tutkittaviksi kolmenlaisissa tilanteissa: ensinnäkin kun lain säännöksessä nimenomaisesti tunnustetaan ammattiyhdistyksille useita menettelyllisiä oikeuksia, toiseksi kun yhdistys edustaa sellaisten jäsentensä etuja, jotka olisivat itse oikeutettuja nostamaan kanteen, ja kolmanneksi kun yhdistys yksilöidään sen perusteella, että toimi koskee yhdistyksen omia etuja yhdistyksenä muun muassa siksi, että kumottavaksi vaadittu toimi on vaikuttanut sen asemaan neuvottelijana (ks. vastaavasti määräys 8.9.2005, Lorte ym. v. neuvosto, T-287/04, EU:T:2005:304, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja määräys 3.4.2014, CFE-CGC France Télécom-Orange v. komissio, T-2/13, ei julkaistu, EU:T:2014:226, 27–31 kohta).
- 56 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat eivät väitä edustavansa sellaisten jäsentensä, unionin virkamiesten ja toimihenkilöiden, etuja, jotka olisivat itse oikeutettuja nostamaan kanteen, vaan väittävät, että niillä on asiavaltuus, koska yhtäältä riidanalaiset asetukset ovat koskeneet niiden omia etuja, ja toisaalta ne riitauttavat sen, että neuvosto ja parlamentti ovat loukanneet niiden menettelyllisiä oikeuksia.
- Se seikka, että asetukset koskevat kantajien omia etuja
- 57 On huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan sellaisen toimen, joka koskee yksityisten ryhmän yleisiä etuja, ei voida katsoa koskevan suoraan ja erikseen tämän ryhmän kollektiivisten etujen puolustamiseksi perustettua järjestöä (tuomio 18.3.1975, Union syndicale ym. v. neuvosto, 72/74, EU:C:1975:43, 17 kohta).
- 58 On huomautettava myös, että pelkästään se, että henkilöstöä edustavat järjestöt ovat osallistuneet neuvotteluihin, joiden päätteeksi riidanalaiset asetukset on annettu, ei riitä muuttamaan kanneoikeuden luonnetta, joka niillä SEUT 263 artiklan puitteissa voi olla näihin säännöksiin nähden (ks. vastaavasti tuomio 18.3.1975, Union syndicale ym. v. neuvosto, 72/74, EU:C:1975:43, 19 kohta).
- 59 Tämän vuoksi kantajien on osoitettava, että ne yksilöidään riidanalaisen asetusten suhteen sen vuoksi, että kyseiset asetukset koskevat niiden omia etuja ammattijärjestöinä.
- 60 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat väittävät ainoastaan, että riidanalaiset asetukset ovat vaikuttaneet neuvottelijan asemaan, joka niillä tunnustetaan olevan henkilöstön edustajina 12.7.1990 tehdyssä puitesopimuksessa ja 18.12.2008 tehdyssä puitesopimuksessa siltä osin kuin ne tuottavat pakottavia oikeusvaikutuksia.
- 61 Näin ollen on todettava, etteivät kantajat ole osoittaneet, että riidanalaiset asetukset koskevat niiden omia etuja edellä 55 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla.

Sellaisen lain säännöksen olemassaolo, jolla annetaan ammattijärjestöille nimenomaisesti useita prosessuaalisia oikeuksia

- 62 Kantajat väittävät ainoassa kanneperusteessaan lähinnä, että direktiivin 2002/14/EY säännöksissä säädettyjä ja henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdassa, 10, 10 a, 10 b, 10 c, 24 b ja 55 artikkelissa ja liitteessä II olevassa 1 artikkelissa ja 18.12.2008 tehdyssä puitesopimuksessa ja 12.7.1990 tehdyssä puitesopimuksessa, joiden tarkoituksena on mahdollistaa perusoikeuskirjan 27 ja 28 artikkelissa ja SEUT 154 artikkelissa vahvistettujen ammattijärjestöillä olevien tiedonsaantioikeuksien ja kuulluksi tulemista koskevien oikeuksien käyttäminen, määrättyjä menettelyllisiä takeita ei ole noudatettu riidanalaisia asetuksia annettaessa, mikä merkitsee niiden olennaisten menettelymääräysten rikkomista.
- 63 Parlamentti ja neuvosto väittävät, ettei kantajille anneta mitään menettelyllisiä takeita palkkojen mukauttamisen, minkä vuoksi riidanalaiset asetukset annettiin, yhteydessä. Parlamentin mukaan kantajat eivät voi johtaa menettelyllisiä oikeuksia suoraan SEUT 336 artiklasta eivätkä perusoikeuskirjan 27 ja 28 artiklasta. Kantajat eivät voi johtaa menettelyllisiä oikeuksia myöskään mainitsemistaan henkilöstösääntöjen määräyksistä. Henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdassa ei viitata lainkaan ammattijärjestöihin, vaan se koskee yksinomaan henkilöstökomitean tehtäviä.
- 64 Henkilöstösääntöjen 10 artiklaa, jossa säädetään henkilöstösääntökomitean kuulemisesta kaikista henkilöstösääntöjen tarkistusehdotuksista, ei parlamentin ja neuvoston mukaan voida soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa, koska niiden mukaan riidanalaisilla asetuksilla henkilöstösääntöjä pelkästään muutetaan [modification] eikä tarkisteta [révision]. Tämä ilmenee niiden mukaan erityisesti siitä, että henkilöstösääntöjen 64 ja 65 artikkelissa sekä liitteessä XI, jossa esitetään näiden säännösten soveltamista koskevat säännöt, käytetään ilmaisua ”palkkojen vuositarkastus”. Vaikka lainsäätäjän tarkoituksena oli henkilöstösääntöjen perussääntöjen muutosehdotusten kuuluminen sen 10 artikkelissa säädetyn menettelyn alaan, parlamentin ja neuvoston mukaan näin ei ole palkkojen mukauttamiseen liittyvien henkilöstösääntöjen muutosten osalta. Tämä pätee niiden mukaan myös henkilöstösääntöjen 10 a ja 10 b artiklaan, jotka koskevat myös niiden 10 artikkelissa tarkoitettuja henkilöstösääntöjen tarkistusehdotuksia.
- 65 Vaikka henkilöstösääntöjen 10 artiklaa voitaisiin soveltaa, siinä ei parlamentin ja neuvoston mukaan anneta mitään menettelyllistä oikeutta ammattijärjestöille, sillä kyseessä olevat oikeudet on varattu henkilöstösääntökomitealle. Henkilöstösääntöjen 10 b ja 10 c artikla eivät myöskään sisällä tällaisia oikeuksia. Parlamentti ja neuvosto korostavat näin ollen, että 10 b artiklan nojalla tehtyjä henkilöstösääntöjen tarkistusehdotuksia koskevien mahdollisten kuulemisten yhteydessä ammattijärjestöjen toiminta ei vaikuta henkilöstökomiteoiden henkilöstösääntöihin perustuviin toimivaltuuksiin. Ne toteavat myös, että 10 c artikkelissa tarkoitettut sopimukset, joita toimitella voi tehdä ammattijärjestöjen kanssa, ”eivät saa aiheuttaa muutosta henkilöstösääntöihin tai talousarviositoumuksia eivätkä ne saa koskea asianomaisen toimielimen toimintaa”. Niiden mukaan muussa tapauksessa ainoastaan tällaisia sopimuksia tehneiden toimielinten, jotka osallistuvat riidanalaisten asetusten antamiseen, palveluksessa olevat virkamiehet voisivat vedota tällaisiin menettelyllisiin oikeuksiin, mikä syrjisi muiden toimielinten palveluksessa olevia unionin virkamiehiä.
- 66 Parlamentin ja neuvoston mukaan direktiivin 2002/14 soveltamisalalla, johon kantajat myös vetosivat, ei ole yhteyttä unionin virkamiesten palkkojen mukauttamismenettelyyn.
- 67 Komissio väittää lisäksi, etteivät kantajat voi vedota mihinkään menettelylliseen takeeseen 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen perusteella, koska ne eivät ole siinä tarkoitettuja edustavia ammattijärjestöjä.
- 68 Tältä osin on todettava aluksi, että SEUT 154 artiklan toisessa, kolmannessa ja neljännessä kohdassa, joihin kantajat vetoavat, määrätään ainoastaan edellytyksistä, joilla komissio käyttää aloitteentekotoimivaltaansa unionin käyttäessä toimivaltaansa sosiaalipolitiikan alalla, sellaisena kuin se määritellään SEUT 153 artikkelissa. SEUT 154 artikkelissa määrätään täten, että komissio kuulee työmarkkinaosapuolia unionin toiminnan mahdollisista suuntaviivoista ennen kuin se tekee ehdotuksia

sosiaalipolitiikan alalla ja, jos se pitää toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä, minkä yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat mahdollisesti ilmoittaa komissiolle halustaan tehdä keskenään sopimus unionin tasolla SEUT 155 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Näin ollen on todettava, ettei SEUT 154 artiklassa anneta ammattijärjestöille yleistä oikeutta saada tietoja ja tulla kuulluksi.

- 69 Lisäksi on muistutettava, että oikeuskäytännön mukaan se, että tietty henkilö osallistuu jollain tavalla menettelyyn, joka johtaa unionin toimen antamiseen, on kyseisen toimen osalta tämän henkilön yksilöivä seikka vain silloin, kun sovellettavassa unionin säännöstössä myönnetään tälle tiettyjä menettelyllisiä takeita. On kuitenkin niin, että mikäli ei ole annettu nimenomaisia päinvastaisia säännöksiä, yleisesti sovellettavien toimien valmistelumenettely tai nämä toimet itsessään eivät edellytä unionin oikeuden yleisten periaatteiden, kuten kuulluksi tulemista ja tiedonsaantia koskevan oikeuden, nojalla kyseessä olevien henkilöiden osallistumista näiden toimien antamiseen, koska niiden poliittisten tahojen, jotka antavat nämä toimet, oletetaan edustavan näiden henkilöiden etuja (tuomio 2.3.2010, Arcelor v. parlamentti ja neuvosto, T-16/04, EU:T:2010:54, 119 kohta).
- 70 Perusoikeuskirjan 27 ja 28 artiklassa, joihin kantajat ovat myös vedonneet, kuitenkin vahvistetaan yrityksen työntekijöiden kuulluksi tulemista ja tiedonsaantia koskeva oikeus sekä neuvottelua ja kollektiivista toimintaa koskeva oikeus. On siis korostettava, että oikeuskäytännön mukaan näitä määräyksiä voidaan soveltaa unionin toimielinten ja niiden henkilöstön välisissä suhteissa, kuten 19.9.2013 annetusta tuomiosta asian uudelleenkäsittelevä komissio v. Strack (C-579/12 RXII, EU:C:2013:570) ilmenee. Näiden määräysten sanamuodon mukaan niissä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen rajoittuu kuitenkin unionin oikeudessa määrättyihin tapauksiin ja olosuhteisiin.
- 71 Näin ollen on tarkastettava, säädetäänkö muissa kantajien mainitsemissa unionin säännöksissä kuin perusoikeuskirjan 27 ja 28 artiklassa menettelyllisistä oikeuksista, joihin ne saattoivat vedota riidanalaisten asetusten antamisajankohtana.
- 72 Aluksi kantajat vetoavat väitteidensä tueksi direktiiviin 2002/14. On huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että koska direktiivit on osoitettu jäsenvaltioille eikä unionin toimielimille ja elimille, kyseisen direktiivin säännösten ei näin ollen voida sellaisenaan katsoa asettavan velvoitteita toimielimille niiden ja niiden henkilöstön välisissä suhteissa (ks. vastaavasti tuomio 9.9.2003, Rinke, C-25/02, EU:C:2003:435, 24 kohta ja tuomio 21.5.2008, Belfass v. neuvosto, T-495/04, EU:T:2008:160, 43 kohta).
- 73 Kuten oikeuskäytännössä on jo todettu, se seikka, ettei direktiivi sellaisenaan sido toimielimiä, ei kuitenkaan voi sulkea pois sitä, että tämän direktiivin sääntöihin tai periaatteisiin voidaan vedota toimielimiä vastaan silloin, kun kyseiset säännöt ja periaatteet itsessään ovat vain erityinen ilmaisu perussopimuksen perustavanlaatuisista säännöistä ja yleisistä periaatteista, jotka velvoittavat suoraan mainittuja toimielimiä (ks. vastaavasti tuomio 9.9.2003, Rinke, C-25/02, EU:C:2003:435, 25–28 kohta; tuomio 21.9.2011, Adjemian ym. v. komissio, T-325/09 P, EU:T:2011:506, 56 kohta ja tuomio 30.4.2009, Aayhan ym. v. parlamentti, F-65/07, EU:F:2009:43, 113 kohta).
- 74 Samalla tavoin direktiivi voisi sitoa toimielintä, kun toimielin on aikonut organisatorisen itsemääräämisoikeutensa perusteella ja henkilöstösäännöissään asetetuissa rajoissa panna täytäntöön erityisen direktiivissä säädetyt velvoitteet, tai siinä tapauksessa, että kansallisessa yleisesti sovellettavassa toimesta itsessään viitataan nimenomaisesti unionin lainsäätäjän perussopimusten mukaisesti toteuttamiin toimenpiteisiin. Toimielinten on myös lojaalisuusvelvoitteensa mukaisesti otettava huomioon toiminnassaan työnantajana unionin tasolla annetut lainsäädännökset (tuomio 30.4.2009, Aayhan ym. v. parlamentti, F-65/07, EU:F:2009:43, 116–119 kohta).

- 75 Nyt käsiteltävässä asiassa mikään ei osoita, että parlamentti ja komissio olisivat riidanalaisia asetuksia antaessaan aikoneet panna täytäntöön erityisen direktiivissä 2002/14 asetetun velvoitteen tai että näiden toimielinten sisäisessä yleisesti sovellettavassa toimessa viitattaisiin nimenomaisesti tämän direktiivin säännöksiin.
- 76 Sillä, että direktiivillä 2002/14 luotiin työntekijöiden tiedonsaantia ja heidän kuulemistaan koskevat yleiset puitteet, ilmaistaan unionin oikeuden yleisiä periaatteita, joista määrätään perusoikeuskirjan 27 artiklassa ja jotka sitovat parlamenttia ja neuvostoa.
- 77 Direktiivin 2002/14 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tämän direktiivin ”tarkoituksena on luoda yleiset puitteet, joilla asetetaan vähimmäisvaatimukset työntekijöiden oikeudelle saada tietoja ja tulla kuulluksi yhteisössä sijaitsevilla yrityksillä tai toimipaikoilla”.
- 78 Direktiivin 2002/14 2 artiklan f ja g alakohdan mukaan ”tiedottamisella” tarkoitetaan ”sitä, että työnantaja toimittaa työntekijöiden edustajille tiedot, jotta näillä on mahdollisuus perehtyä käsiteltävään asiaan ja tarkastella sitä” ja ”kuulemisella” ”näkemystenvaihtoa ja vuoropuhelua työntekijöiden edustajien ja työnantajan välillä”. Ilmaisulla ”työntekijöiden edustajat” tarkoitetaan kyseisen direktiivin 2 artiklan e alakohdan mukaan ”kansallisessa lainsäädännössä ja/tai käytännössä määriteltäviä työntekijöiden edustajia”.
- 79 Direktiivin 2002/14 4 artiklassa säädetään tiedottamista ja kuulemista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä seuraavaa:

” – –

2. Tiedottaminen ja kuuleminen sisältää:

- a) tiedottamisen yrityksen tai toimipaikan toiminnan viimeaikaisesta ja todennäköisestä kehityksestä sekä taloudellisesta tilanteesta;
- b) tiedottami[sen] ja kuulemi[sen] yrityksen tai toimipaikan työllisyystilanteesta, sen rakenteesta ja todennäköisestä kehityksestä sekä mahdollisista suunnitelluista ennakoivista toimenpiteistä erityisesti työpaikkojen ollessa uhattuina;
- c) tiedottamisen ja kuulemisen päätöksistä, jotka saattavat muuttaa merkittävästi työn organisointia ja työsuhteita, mukaan lukien ne, joita tarkoitetaan 9 artiklan 1 kohdassa mainituissa yhteisön säännöksissä.

3. Tiedot on annettava asianmukaisena ajankohtana, asianmukaisin tavoin ja asianmukaisen sisältöisenä erityisesti sen mahdollistamiseksi, että työntekijöiden edustajat voivat riittävästi perehtyä asiaan ja valmistautua tarvittaessa kuulemiseen.

4. Kuulemisen on tapahduttava:

- a) varmistaen, että ajankohta, keinot ja sisältö ovat asianmukaiset;
- b) käsiteltävästä asiasta riippuen soveltuvalla johdon ja edustuksen tasolla;
- c) työnantajan 2 artiklan f kohdan mukaisesti toimittamien tietojen sekä sellaisen lausunnon perusteella, jonka laatimiseen työntekijöiden edustajalla on oikeus;
- d) siten, että työntekijöiden edustajien on mahdollista tavata työnantaja ja saada mahdollisesti esittämänsä lausuntoon perusteltu vastaus;

- e) tarkoituksena saada aikaan sopimus päätöksistä, jotka perustuvat 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin työnantajan johtamisvaltuuksiin.”
- 80 Direktiivin 2002/14 1 artiklan 1 kohdasta, 2 artiklan f ja g alakohdasta ja 4 artiklasta seuraa, että yhtäältä näissä säännöksissä esitetään vähimmäisehdot työntekijöille tiedottamisen ja heidän kuulemisensa suhteen tämän estämättä työntekijöille edullisempia säännöksiä ja että toisaalta työntekijöille tiedottaminen ja heidän kuulemisensa järjestetään kansallisessa lainsäädännössä tai käytännössä määritettyjen henkilöstön edustajien välityksellä.
- 81 Henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdan mukaan henkilöstökomitean tehtävänä on ”edustaa kyseisen elimen henkilöstön etua toimielimessä ja huolehtia jatkuvasta yhteydenpidosta toimielimen ja sen henkilöstön välillä”. Se ”pyrkii edistämään yksiköiden toimintaa antamalla henkilöstölle mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä”.
- 82 Lisäksi henkilöstösääntöjen 10 b artiklassa todetaan, että ”[ammattijärjestöt] toimivat henkilöstön yleisen edun mukaisesti” toiminnan kuitenkin ”rajoittamatta henkilöstökomiteoiden lakisääteisiä toimivaltuuksia”.
- 83 Tämän vuoksi parlamentin ja komission velvollisuus noudattaa direktiivissä 2002/14 säädettyjä työntekijöille tiedottamiseen ja heidän kuulemiseensa liittyviä vähimmäisehtoja koskee henkilöstökomiteoita eikä ammattijärjestöjä.
- 84 Vaikka otetaan huomioon neuvoston ja parlamentin lojaalisuusvelvoite työnantajana toimiessaan, kantajat eivät siis voi vedota niiden osalta direktiiviin 2002/14 perustuvien menettelyllisten takeiden noudattamiseen.
- 85 Tämän jälkeen kantajat vetoavat useisiin henkilöstösääntöjen säännöksiin, joiden ne väittävät antavan menettelyllisiä takeita.
- 86 Henkilöstösääntöjen 10 artiklan osalta on huomautettava, että riidanalaisten asetusten antamispäivänä siinä säädettiin, että virkamiehiä kuultiin henkilöstösääntökomitean, joka oli sekakomitea ja johon kuului yhtä monta unionin toimielinten edustajaa ja kyseisten toimielinten henkilöstökomiteoiden edustajaa, välityksellä kaikista komission tekemistä henkilöstösääntöjen tarkistusehdotuksista.
- 87 On todettava, että nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaisten asetusten johdanto-osan viittauskappaleissa mainitaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen lisäksi henkilöstösäännöt ja erityisesti henkilöstösääntöjen liitteessä XI oleva 10 artikla.
- 88 Tältä osin on muistutettava, että henkilöstösääntöjen 65 a artiklan mukaan henkilöstösääntöjen liitteellä XI on tarkoitus vahvistaa henkilöstösääntöjen 64 ja 65 artiklan soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Näitä sääntöjä sovelletaan henkilöstösääntöjen 82 artiklan 2 kohdan mukaan myös eläkkeisiin.
- 89 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan, joka on ainoa artikla 5 luvussa, jonka otsikko on ”Poikkeuslauseke”, nojalla voidaan poiketa tietyillä edellä 9 kohdassa mainituilla edellytyksillä normaalista palkkojen ja eläkkeiden vuotuisesta mukauttamismenettelystä, josta säädetään henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 3 artiklassa, jonka sisältö esitetään edellä 7 kohdassa.
- 90 Vaikka henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 10 artiklan soveltaminen edellyttää SEUT 336 artiklassa tarkoitettua menettelyn noudattamista samoin kuin henkilöstösääntöjä tarkistettaessa, se on kuitenkin – toisin kuin viimeksi mainittu – henkilöstösääntöjen 65 a artiklan nojalla ainoastaan henkilöstösääntöjen 64 ja 65 artiklan soveltamista koskeva sääntö.

- 91 Tämä vahvistetaan lisäksi henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 7 luvussa, jonka otsikko on ”Loppusäännös ja tarkistuslauseke” ja jossa puolestaan määrätään henkilöstösääntöjen 64 ja 65 artiklan soveltamista koskevien sääntöjen todellisesta tarkistamisesta (ks. vastaavasti tuomio 24.11.2010, komissio v. neuvosto, C-40/10, EU:C:2010:713, 74 kohta).
- 92 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 15 artiklan mukaan, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella N:o 1080/2010, ”[kyseisen] liitteen säännöksiä sovellet[tiin] 1 päivästä heinäkuuta 2004 31 päivään joulukuuta 2012”.
- 93 Henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevan 15 artiklan mukaan ”niitä tarkistet[tiin] neljännen vuoden päätyessä erityisesti budjettivaikutusten kannalta” ja ”tässä tarkoituksessa komissio[n piti] antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomu[s] ja tarvittaessa ehdotu[s] [henkilöstösääntöjen liitteen XI] muuttamiseksi [SEUT] 336 artiklan mukaisesti”.
- 94 [Sellaisena kuin oikaistuna 28.11.2016 annetulla määräyksellä] Tämän vahvistaa myös se, että riidanalaisilla asetuksilla oli tarkoitus yksinomaan mukauttaa unionin virkamiesten ja muiden toimihenkilöiden palkkoja ja eläkkeitä sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin vaikuttavia korjauskertomia vuodelta 2011 asetuksen N:o 422/2014 osalta ja vuodelta 2012 asetuksen N:o 423/2014 osalta, mikä ilmenee sitä paitsi erittäin selvästi niiden otsikoista ja johdanto-osan perustelukappaleista, joiden sisältö toistetaan edellä 32 ja 33 kohdassa.
- 95 Tästä seuraa, ettei henkilöstösääntöjen 10 artiklaa pitänyt soveltaa riidanalaisten asetusten antamiseen johtaneessa menettelyssä. Näin ollen kantajat eivät voi vedota niiden tämän artiklan mukaisiin menettelyllisiin oikeuksiin osoittaakseen asiavaltuutensa nyt käsiteltävässä asiassa.
- 96 On lisäksi todettava, ettei muissa henkilöstösääntöjen säännöksissä, joihin kantajat vetosivat, viitata lainkaan menettelyllisiin takeisiin, joihin ne olisivat voineet vedota riidanalaisten asetusten antamisen yhteydessä.
- 97 Sama koskee henkilöstösääntöjen 10 a artiklaa, joka koskee määräaikoja, joiden aikana henkilöstökomitean, sekakomitean tai henkilöstösääntökomitean on annettava niiltä pyydetty lausunnot, 9 artiklan 3 kohtaa, joka koskee henkilöstökomitean toimivaltaa, ja henkilöstösääntöjen liitteessä II olevaa 1 artiklaa, jossa määrätään henkilöstökomitean vaalien edellytyksistä. Tämä toteamus koskee myös kantajan mainitsemia henkilöstösääntöjen 24 b artiklaa, joka liittyy virkamiesten oikeuteen kuulua johonkin ammattijärjestöön, sekä 55 artiklaa, joka liittyy virkamiesten työaikaan.
- 98 On kuitenkin korostettava, ettei se seikka, etteivät ammattijärjestöt voi johtaa menettelyllisiä oikeuksia henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdasta, 10, 10 a, 10 b, 10 c, 24 b ja 55 artiklasta ja liitteessä II olevasta 1 artiklasta, sulje pois sitä, että niillä voi olla tällaisia oikeuksia unionin oikeuden, myös henkilöstösääntöjen, muiden määräysten tai säännösten nojalla.
- 99 Näin ollen on todettava, että henkilöstösääntöjen 10 b artiklassa komissiolle annetaan mahdollisuus kuulla edustavia ammattijärjestöjä henkilöstösääntöjen tarkistusehdotuksista ja 10 c artiklassa annetaan kullekin toimielimelle mahdollisuus tehdä henkilöstöään koskevia sopimuksia siinä toimivien edustavien ammattijärjestöjen kanssa.
- 100 [Sellaisena kuin oikaistuna 28.11.2016 annetulla määräyksellä] Muun muassa henkilöstösääntöjen 10 b ja 10 c artiklan sekä perusoikeuskirjan 27 ja 28 artiklan perusteella parlamentti teki 12.7.1990 ja komissio 18.12.2008 puitesopimuksen useiden ammattijärjestöjen kanssa.
- 101 Tältä osin on korostettava, että toisin kuin parlamentti ja neuvosto väittävät, se seikka, että tällaiset sopimukset ”eivät saa aiheuttaa muutosta henkilöstösääntöihin tai talousarviositoumuksia eivätkä ne saa koskea asianomaisen toimielimen toimintaa” ja että allekirjoittajina olevien edustavien

ammattijärjestöjen ”on toimittava kussakin toimielimessä henkilöstökomitean lakisääteisten toimivaltuuksien rajoissa”, ei sellaisenaan estä sitä, että näiden sopimusten tarkoituksena on myöntää kyseisille ammattijärjestöille menettelyllisiä takeita.

– 18.12.2008 tehty puitesopimus

- 102 Komission ja useiden ammattijärjestöjen, mukaan lukien TAO-AFI (Alliance) ja SFIE Bruxelles (Alliance), välillä 18.12.2008 tehdystä puitesopimuksesta on todettava, että kyseisen puitesopimuksen 1 artiklan mukaan sen ”tarkoituksena on säännellä [komission] ja [ammattijärjestöjen] välisiä suhteita”. Kyseisen puitesopimuksen 3 artiklassa täsmennetään, että ”[komissio] korostaa ammattijärjestöjen roolin ja vastuun merkitystä ottamalla ne avoimesti ja tehokkaasti mukaan unionin toimielinten ja elinten toimintaan”. Saman artiklan mukaan ammattijärjestöt toimivat henkilöstön yleisen edun mukaisesti sanotun vaikuttamatta henkilöstökomiteoille henkilöstösäännöissä annettuun toimivaltaan.
- 103 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 3 luvussa otetaan käyttöön neuvottelumenettely. Kyseisen puitesopimuksen 14 artiklan 2 kohdan mukaan neuvottelu voi koskea ”virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen, niiden liitteiden ja muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen muuttamista” sekä ”uusia sääntöjä ja päätöksiä taikka henkilöstösääntöjen tai muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen soveltamiseen liittyvien olemassa olevien sääntöjen ja päätösten muuttamista”.
- 104 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 16 artiklan mukaan neuvotteluja voidaan käydä hallinnollisella, teknisellä tai poliittisella tasolla ja ”kullakin neuvottelujen tasolla allekirjoittajina olevat osapuolet pyrkivät sopimuksen saavuttamiseen”.
- 105 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 17 ja 18 artiklassa määrätään neuvottelutavoista eri tasoilla.
- 106 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 17 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Hallinnolliset tai tekniset neuvottelut järjestetään joko hallinnon tai allekirjoittajana olevan edustavan järjestön pyynnöstä.

Tekniset neuvottelut voidaan järjestää joko suoraan tai sen jälkeen, kun hallinnollisen tason neuvotteluissa ei ole päästy sopimukseen.

Allekirjoittajina olevien edustavien järjestöjen esittämät pyynnöt on muotoiltava ja perusteltava mahdollisimman täsmällisesti kirjallisesti.

Hallinnolla on kymmenen työpäivän määräaika myöntävän vastauksen antamiselle.

Kieltäytyminen neuvotteluista on perusteltava kirjallisesti.

Neuvottelujen valmistelun ja kokousten aikataulu on ilmoitettava kymmenen työpäivän kuluessa pyyntöön suostumisesta allekirjoittajina olevien edustavien järjestöjen kuulemisen jälkeen.

Neuvottelut alkavat, kun merkitykselliset asiakirjat on toimitettu kuuden viikon määräajassa hallinnon neuvottelupyyntöön antaman vastauksen jälkeen.

Jos neuvotteluista kieltäydytään, työmarkkinaosapuolten hallinnollinen kokous pidetään allekirjoittajana olevan edustavan järjestön pyynnöstä.”

107 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 18 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Poliittiset neuvottelut käydään henkilöstöstä ja hallinnosta vastaavan komission jäsenen kanssa.

Teknisten neuvotteluiden päätteeksi voidaan aloittaa poliittiset neuvottelut sen jälkeen, kun suurinta osaa allekirjoittajina olevista edustavista järjestöistä edustavan neuvotteluosapuolen jäsenet ovat ilmaisseet olevansa eri mieltä.

Jos teknisellä tasolla päästään enemmistösopimukseen, yksi tai useampi allekirjoittajana oleva edustava järjestö, jolla on vähintään 20 prosentin edustavuus keskustasolla, voi pyytää poliittisia neuvotteluita.

Neuvotteluprosessi päättyy, jos allekirjoittajina olevien edustavien järjestöjen neuvotteluelimen jäsenet ovat asiasta teknisten neuvottelujen päätteeksi yksimielisiä.”

108 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 19 artiklan mukaan ”kaikkien tasojen neuvottelujen päätteeksi sisältöä koskeva yksimielisyys tai erimielisyys todetaan kirjallisesti”.

109 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 20 artiklan mukaan on niin, että ”jos erimielisyys jatkuu poliittisella tasolla, aloitetaan sovittelumenettely komission jäsenen tai allekirjoittajina olevien edustavien järjestöjen aloitteesta”.

110 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 20 artiklassa tarkoitetussa sovittelumenettelyssä ensinnäkin komission jäsenelle toimitetaan sovittelumenettelyn aloittamista koskeva pyyntö, joka sisältää luettelon neuvotelluista kohdista, kun sovittelu tapahtuu ammattijärjestöjen aloitteesta, toiseksi aloitetaan yleensä korkeintaan kymmenen työpäivän pituinen harkintajakso, jonka aikana komission jäsen laatii komission jäsenten kollegiolle kertomuksen, jossa esitetään kaikkien osapuolten kannat, ja kolmanneksi kutsutaan koolle sovittelukokous rajoitetussa kokoonpanossa toimivan neuvotteluelimen muodossa.

111 Lisäksi 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 21 artiklan mukaan allekirjoittajina olevat ammattijärjestöt osallistuvat komissiossa voimassa olevien sääntöjen perusteella toimielinten välisiin neuvotteluihin, joihin komissio osallistuu. Ennen jokaista komission osallistumista toimielinten välisiin neuvotteluihin voidaan siis järjestää hallinnon ja allekirjoittajina olevien edustavien ammattijärjestöjen välinen valmisteleva kokous. Lisäksi voidaan määrätä, että toimielinten välisten neuvotteluiden tulokset on vahvistettava komission sisällä kyseisessä puitesopimuksessa tarkoitetuissa neuvotteluelimissä, paitsi jos komissio ja enemmistö allekirjoittajina olevista edustavista järjestöistä katsovat, ettei tämä vahvistaminen ole tarpeen.

112 Edellä 102–111 kohdassa esitettyjen 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen määräysten perusteella on kiistatonta, että siinä tarkoitetun sovittelumenettelyn soveltamisala ulottui riidanalaisten asetusten antamiseen, pidettiinpä sitä ”henkilöstösääntöjen muuttamisena” tai ”uusina sääntöinä ja päätöksinä taikka henkilöstösääntöjen tai muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen soveltamiseen liittyvien olemassa olevien sääntöjen ja päätösten muuttamisena”.

113 Komissio katsoo kuitenkin, etteivät kantajat voi vedota 18.12.2008 tehdyssä puitesopimuksessa määrättyihin menettelyllisiin takeisiin, sillä ne eivät olleet kyisessä puitesopimuksessa tarkoitettuja allekirjoittajina olevia edustavia ammattijärjestöjä silloin, kun komissio toimitti parlamentille ja neuvostolle edellä 24 kohdassa tarkoitetut asetusehdotukset.

114 Kantajat huomauttavat yhtäältä, ettei nyt käsiteltävää kannetta ole nostanut ammattijärjestö SFIE:n komission osasto vaan SFIE:n parlamentin osasto, joten komission väitteillä, jotka liittyvät sen edustavuuden puuttumiseen, ei ole merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa. Toisaalta ne väittävät, että TAO-AFI on allekirjoittanut 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen eikä hallinto ole ilmoittanut sille, että sen kyseisestä puitesopimuksesta johtuvat oikeudet olisi pidätetty, kuten sen 11 artiklassa määrätään. Lisäksi TAO-AFI:lle osoitettiin edelleen edustaville järjestöille tarkoitettuja muistioita

PLUS-keskusliiton, joka itse on tunnustettu edustavaksi, yhtenä puheenjohtajana. Kantajat toteavat lisäksi, että koska PLUS on keskusliitto, mikään sen toimista ei voi toteutua ilman TAO-AFI:n suostumusta ja päinvastoin. TAO-AFI osallistuu tasavertaisena PLUS-keskusliiton kanssa aina, kun työmarkkinaosapuolten kokous kutsutaan koolle. Lisäksi PLUS-keskusliitolla on useita puheenjohtajia tasapuolisesti, ja yhtä puheenjohtajista esittää TAO-AFI. PLUS-keskusliiton puheenjohtajat kutsutaan viran puolesta jokaiseen komission järjestämään työmarkkinaosapuolten kokoukseen ja erityisesti säännöllisiin kokouksiin komission varapuheenjohtajan kanssa.

- 115 Tältä osin on todettava, että 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 2 osassa, joka koskee ammattijärjestöjen tunnustamista, todetaan seuraavaa:

”6 artikla: tunnustaminen

Osapuolet sopivat [komission] henkilöstön ammattijärjestöjen virallisen tunnustamisen periaatteesta.

Tämän tunnustamisen ansiosta kukin osapuoli hyväksytään työmarkkinavuoropuhelun osapuoleksi.

7 artikla: ammattijärjestöjen tunnustamisen edellytykset

Tunnustetaan ammattijärjestöt

- jotka ilmoittavat perussäännössään tavoitteenaan olevan kaikkien henkilöstön jäsenten intressien puolustaminen ilman minkäänlaista (erityisesti tehtäväryhmään, kansalaisuuteen, palvelussuhteen laatuun, sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, geneettiseen ominaisuuteen, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittiseen tai muunlaiseen mielipiteeseen, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaan, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa) erottelua
- jotka vahvistavat olevansa säännöstenmukaisesti perustettuja.

8 artikla: tunnustettujen ammattijärjestöjen yhteenliittymät

Tunnustetut ammattijärjestöt voivat toimia yksin tai muodostaa tunnustettujen ammattijärjestöjen yhteenliittymiä.

Yhteenliittymä määritellään liiton, keskusliiton tai muun tyyppiseksi organisaatiorakenteeksi, jota säännellään muodollisella ja tätä varten [komissiolle] ilmoitetulla sopimuksella ja johon kuuluu kaksi tai useampi tunnustettu ammattijärjestö yhdessä tai useammassa toimipaikassa.

Termiä ’järjestö’ käytetään tässä sopimuksessa ammattijärjestöstä tai yhteenliittymästä.

Järjestöt voivat kuulua kansainvälisiin ja/tai kansallisiin ammattijärjestöihin.

9 artikla: järjestöjen edustavuus

[Komissio] tunnustaa keskuudessaan edustaviksi tunnustetut järjestöt, jotka täyttävät seuraavat 2 edellytystä:

- ne edustavat [komission] henkilöstöstä vähintään 6:a prosenttia keskustasolla ja 5:ä prosenttia paikallistasolla (toimipaikassa) ja
- niillä on vähintään 400 jäsentä, jotka ovat maksaneet jäsenmaksun ja jotka ovat [komission] virkamiehiä, muita toimihenkilöitä tai eläkeläisiä.

Edellä luetellut edustavuuden edellytykset täyttävät järjestöt voivat allekirjoittaa tämän puitesopimuksen allekirjoittajina olevina järjestöinä.

Niiden lisäksi sopimuksen voivat allekirjoittaa allekirjoittajina olevien edustavien yhteenliittymien jäsenet.

10 artikla: järjestöjen edustavuuden edellytykset

a) Komission henkilöstökomitean paikallisosastojen henkilöstösääntöjen mukaisten vaalien tulokset lasketaan seuraavasti:

Laskenta toteutetaan annettujen ja painotettujen äänien perusteella liitteessä 2 täsmennetyn menetelmän mukaisesti. Liitteessä 2 tarkoitetun edustavuuden muuttaminen toteutetaan henkilöstökomitean paikallisosastojen kokonaisen vaalisyklin päätteeksi.

Edustavan järjestön kirjallisesta pyynnöstä muokkaaminen voidaan kuitenkin toteuttaa henkilöstökomitean kunkin paikallisosaston vaalin yhteydessä.

b) Järjestön puheenjohtaja ilmoittaa valahtoisesti järjestön jäsenten määrän itsenäiselle elimelle, joka valitaan neuvottelusääntöjen mukaisesti.

Tämä elin ilmoittaa tarkistuksen jälkeen hallinnolle, ylittävätkö järjestöt vähimmäisarvon vai eivät. Tarkistusten on käsitettävä seuraavat seikat: järjestön perussääntöjen jäljennöksen toimittaminen, todisteiden toimittaminen siitä, että jäsenet ovat maksaneet jäsenmaksun, ja asiakirjatodisteiden toimittaminen siitä, että järjestö on pitänyt jäsentensä kanssa säännöllisiä kokouksia. Valahtoinen ilmoitus annetaan, ja se, ylittävätkö edustavat järjestöt vähimmäisarvon, tarkistetaan joka kolmas vuosi.

Itsenäinen elin ei voi missään olosuhteissa ilmoittaa hallinnolle tai muulle järjestölle jonkin järjestön täsmällistä jäsenmäärää.

11 artikla: edustavuuden menettäminen ja palauttaminen

Allekirjoittajana oleva edustava järjestö, joka ei enää täytä jotain näistä edellytyksistä, saa hallinnolta ilmoituksen ja siltä pidätetään sen tästä puitesopimuksesta johtuvat edustavien järjestöjen oikeudet kolmen kuukauden kuluttua.

Allekirjoittajana oleva edustava järjestö saa välittömästi takaisin oikeutensa, jos kyseiset vähimmäisarvot täyttyvät uudelleen tarkistuksen jälkeen.

Hallinto ilmoittaa tästä muille allekirjoittajina oleville edustaville järjestöille.”

116 On lisäksi todettava, että 18.12.2008 tehtyä puitesopimusta tehtäessä vapaiden ammattijärjestöjen yhteenliittymän sallittiin allekirjoittaa kyseinen puitesopimus tunnustettujen ammattijärjestöjen edustavana yhteenliittymänä ja että sen lisäksi sopimuksen allekirjoittivat sen muodostavat ammattijärjestöt, mukaan lukien TAO-AFI.

117 On myös huomautettava, että TAO-AFI ja toinen ammattijärjestö muodostivat vuonna 2004 tunnustettujen ammattijärjestöjen yhteenliittymän eli PLUS-keskusliiton. Kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, TAO-AFI, tämä toinen ammattijärjestö ja toinen tunnustettujen ammattijärjestöjen yhteenliittymä ilmoittivat 17.9.2012 komission henkilöstöpääosaston pääjohtajalle Soukalle, että yhtäältä tämä toinen tunnustettujen ammattijärjestöjen yhteenliittymä kuului siitä lähtien PLUS-keskusliittoon ja toisaalta viimeksi mainittu lähti vapaiden ammattijärjestöjen yhteenliittymästä ja pyysi saada tulla edustavana järjestönä suoraksi välittäjäksi työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun yhteydessä.

- 118 Edustaville järjestöille 17.4.2013 lähetetyssä muistiossa Souka ilmoitti, että 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 10 artiklan mukaisesti oikeusvirkamies (huissier de justice) arvioi 13. ja 20.3.2013 jäsenmäärään perustuvaa edustavuuden edellytystä ja että komissiolle 8.4.2013 toimitetun pöytäkirjan mukaan kyseisen puitesopimuksen mukaisesti edustaviksi järjestöiksi katsottiin seuraavat ammattijärjestöt: vapaiden ammattijärjestöjen keskusliitto, ammattijärjestöjen liitto, PLUS-keskusliitto, Génération 2004, EU-virkamiesten liitto ja USFIU-U4U. Tässä muistiossa todettiin myös, että edustaviin järjestöihin sovellettiin kaikkia kyseisen puitesopimuksen määräyksiä.
- 119 Tästä seuraa, että riidanalaisten asetusten antamiseen johtaneessa menettelyssä TAO-AFI ei toiminut työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun yhteydessä yksin, vaan se oli 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 8 artiklassa tarkoitettujen tunnustettujen ammattijärjestöjen yhteenliittymän jäsen, joka täytti saman puitesopimuksen 9 artiklassa määrätyt edustavuuden edellytykset.
- 120 Yhtäältä tämän kanteen on nostanut SFIE-PE, joka – kuten kantajat itse ovat huomauttaneet – ei ole allekirjoittanut 18.12.2008 tehtyä puitesopimusta, sekä TAO-AFI eikä ammattijärjestöjen yhteenliittymä, johon viimeksi mainittu kuuluu. Toisaalta asiakirja-aineistosta ei ilmene, että TAO-AFI olisi itse täyttänyt 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 9 artiklassa määrätyt edustavuuden edellytykset ennen tätä ajanjaksoa, sen aikana tai edes sen jälkeen.
- 121 Näin ollen kantajien väitteellä, jonka mukaan TAO-AFI ei saanut 18.12.2008 tehdyn puitesopimuksen 11 artiklassa tarkoitettua ilmoitusta edustavuuden menettämisestä, joka edeltää sopimukseen perustuvien oikeuksien pidättämistä, ei ole merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa. Myöskään sillä kantajien mainitsemalla seikalla, että TAO-AFI vastaanotti edelleen komission edustaville järjestöille lähettämiä muistioita PLUS-keskusliiton yhtenä puheenjohtajana, ei ole merkitystä, sillä kuten edellä 120 kohdassa todetaan, kannetta ei ole nostanut PLUS-keskusliitto, vaan TAO-AFI. Samasta syystä on hylättävä kantajien väite, jonka mukaan TAO-AFI ei voinut toimia ilman PLUS-keskusliiton suostumusta.
- 122 Edellä esitetyn valossa on todettava, ettei kantajilla nyt käsiteltävässä asiassa ole katsottava olevan asiavaltuutta 18.12.2008 tehdyssä puitesopimuksessa annettujen menettelyllisten takeiden suojelun perusteella.
- 12.7.1990 tehty puitesopimus
- 123 Parlamentin ja useiden ammattijärjestöjen, mukaan lukien SFIE-PE:n, välillä 12.7.1990 tehdystä puitesopimuksesta on todettava, että sen 1 artiklassa määrätään, että ”allekirjoittamalla tämän sopimuksen parlamentti ilmaisee tämän sopimuksen allekirjoittajina olevien [ammattijärjestöjen] sekä siihen myöhemmin liittyvien ammattijärjestöjen tunnustamisen periaatteen”.
- 124 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 2 artiklassa määrätään seuraavaa:
- ”Allekirjoittajina ovat [ammattijärjestöt], jäljempänä järjestöt, ilmoittavat, että:
- a) niiden perussäännön mukaisena tavoitteena on kaikkien toimielimen henkilöstön jäsenten intressien ja oikeuksien puolustaminen
 - b) ne ovat oikeushenkilöiksi laillisesti perustettuja järjestöjä, jotka harjoittavat toimintaansa perussääntöjen mukaisesti ja toimien demokraattisesti ja joiden jäsenet vahvistavat niiden suuntaviivat ja valitsevat niiden toimeenpanevat elimet
 - c) ne toimivat itsenäisesti.”

125 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 3 artiklan mukaan ”järjestöt voidaan yhdistää yhteenliittymiksi ja ne voivat liittyä välittömästi tai välillisesti kansainvälisiin ammattijärjestöihin”.

126 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen II osassa määrätään neuvottelu- ja sovittelumenettelystä seuraavaa:

”4 artikla

Osapuolten väliset neuvottelut koskevat:

- a) ehdotuksia henkilöstösääntöjen ja muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen muuttamiseksi
- b) virkamiesten tai muun henkilöstön palvelus- tai työsuhteen yleisten ehtojen olennaista muuttamista; järjestöjen ja henkilöstökomitean on vahvistettava yhteisymmärryksessä tähän kohtaan kuuluvat tilanteet
- c) yleisen edun mukaisia kysymyksiä 7 artiklassa vahvistetuissa rajoissa.

5 artikla

Neuvottelumenettelyä noudatettaessa kunnioitetaan henkilöstökomitealle henkilöstösäännöissä uskottuja tehtäviä. Neuvottelumenettelyllä pyritään edistämään työmarkkinaosapuolten suhteiden laatua ja tehokkuutta.

6 artikla

1. Neuvottelumenettelyssä molemmat osapuolet voivat esittää kantansa, ja siinä pyritään saavuttamaan yhteisiä kantoja.

Neuvotteluissa järjestöjä edustaa ammattijärjestöjen komitea, jonka kokoonpanosta ja toiminnasta ne päättävät itse. Henkilöstökomitea osallistuu näihin neuvotteluihin. Järjestöt ja henkilöstökomitea sitoutuvat siihen, että henkilöstöä edustaa joka tapauksessa yksi ainoa delegaatio.

4 artiklan a ja b kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa parlamentin elinten edustajat nimeää pääsihteeri.

2. Henkilöstösääntöjen muuttamista koskevat neuvottelut toteutetaan henkilöstösääntökomitean ja hallintopäälliköiden kollegion kokouksia valmisteltaessa.

3. Neuvottelumenettely aloitetaan osapuolten välillä jonkin niistä pyynnöstä; muodollisen pyynnön jälkeen kokoukset on aloitettava viimeistään kahden viikon kuluttua.

7 artikla

1. Parlamentin kunkin istuntokauden alussa (syyskuu) pidetään yleinen neuvottelukokous, jonka kutsuu koolle parlamentin puhemies.

2. Parlamentin puhemiehen lisäksi neuvottelussa ovat koolla kaikki tämän sopimuksen allekirjoittajina olevat järjestöt, pääsihteeri sekä muut puhemiehen nimeämät henkilöt. Tässä kokouksessa on läsnä myös kolme henkilöstökomitean edustajaa.

8 artikla

Osapuolet sitoutuvat määrittämään tämän sopimuksen liitteenä olevassa pöytäkirjassa sovittelumenettelyn, jota käytetään työnseisauksen aikana.”

- 127 Tältä osin on todettava, että kuten 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 4 artiklasta ilmenee, tässä puitesopimuksessa tarkoitettua neuvottelumenettelyä sovelletaan ”ehdotuksiin henkilöstösääntöjen muuttamiseksi”, ”virkamiesten tai muun henkilöstön palvelus- tai työsuhteen yleisten ehtojen olennaiseen muuttamiseen” sekä ”yleisen edun mukaisiin kysymyksiin”.
- 128 Ensinnäkin ”ehdotuksista henkilöstösääntöjen muuttamiseksi” on todettava, että 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 6 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että henkilöstösääntöjen muuttamiseen liittyvät neuvottelut toteutetaan henkilöstösääntökomitean ja hallintopäälliköiden kollegion kokouksia valmisteltaessa. On kuitenkin muistutettava, että henkilöstösääntöjen 10 artiklan mukaan henkilöstösääntökomiteaa kuullaan kaikista henkilöstösääntöjen tarkistusehdotuksista. Tästä seuraa, että ”ehdotukset henkilöstösääntöjen muuttamiseksi”, joihin viitataan kyseisen puitesopimuksen 4 artiklan a alakohdassa, vastaavat henkilöstösääntöjen 10 artiklassa tarkoitettuja henkilöstösääntöjen tarkistusehdotuksia. Kuten edellä 95 kohdassa todetaan, henkilöstösääntöjen 10 artiklaa ei kuitenkaan voitu soveltaa riidanalaisten asetusten antamiseen johtaneessa menettelyssä. Tämän vuoksi on niin, että koska kyseisen puitesopimuksen 4 artiklan a alakohdassa viitataan henkilöstösääntöjen 10 artiklassa tarkoitettuun henkilöstösääntöjen tarkistustapaukseen, se ei voi nyt käsiteltävässä tapauksessa muodostaa samassa puitesopimuksessa tarkoitettua neuvottelumenettelyn soveltamisen oikeusperustaa.
- 129 Toiseksi 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 4 artiklan c alakohdasta on todettava, että se koskee ”yleisen edun mukaisia kysymyksiä 7 artiklassa vahvistetuissa rajoissa”. Viimeksi mainitun artiklan mukaan parlamentin puhemiehen on kutsuttava koolle yleinen neuvottelukokous parlamentin kunkin istuntokauden alussa eli syyskuussa. Tästä voidaan siis päätellä, että tämän vuotuisen neuvottelukokouksen puitteissa määritetään neuvoteltavat yleisen edun mukaiset kysymykset.
- 130 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat väittävät ainoassa aineellisessa kanneperusteessaan, ettei 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 7 artiklassa tarkoitettua vuotuista neuvottelukokousta järjestetty, joten riidanalaisten asetusten antamista ei luonnollisestikaan ole määritetty kyseisessä kokouksessa yleisen edun mukaiseksi kysymykseksi.
- 131 Tältä osin on todettava, ettei parlamentti voi vedota tällaiseen seikkaan, mikäli se oletetaan toteen näytetyksi, perustellakseen sitä, ettei se ole noudattanut neuvottelumenettelyä, siltä osin kuin 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 7 artiklan mukaan vuotuisen neuvottelukokouksen koollekutsuminen oli nimenomaan parlamentin tehtävä. On kuitenkin todettava, ettei sillä seikalla, ettei vuotuista neuvottelukokousta järjestetty vuoden 2013 syyskuussa, ole seurauksia nyt käsiteltävässä asiassa. Kun otetaan huomioon se, että unionin tuomioistuimen ratkaisu asioissa C-63/14, C-66/12 ja C-196/12 annettiin vasta 19.11.2013 ja että komissio esitti parlamentille palkkojen mukauttamisehdotuksen vasta 10.12.2013, riidanalaisten asetusten antamisesta ei kuitenkaan missään tapauksessa olisi voitu keskustella vuotuisessa neuvottelukokouksessa, joka olisi pitänyt järjestää vuoden 2013 syyskuussa. Näin ollen kyseisen puitesopimuksen 4 artiklan c alakohdalla ei voida oikeuttaa tässä puitesopimuksessa tarkoitettua neuvottelumenettelyn käyttämistä riidanalaisia asetuksia annettaessa.
- 132 Kolmanneksi ”virkamiesten tai muun henkilöstön palvelus- tai työsuhteen yleisten ehtojen olennaisesta muuttamisesta” on todettava, että 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 4 artiklan b alakohdassa todetaan, että ”[ammattijärjestöjen] ja henkilöstökomitean on vahvistettava yhteisymmärryksessä tähän kohtaan kuuluvat tilanteet”.
- 133 Vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 89 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdan nojalla toteuttamaan prosessinjohtotoimeen kantajat ja parlamentti laativat tekstin, jonka otsikkona on: ”[parlamentin] henkilöstökomitea ja [12.7.1990 tehdyn] puitesopimuksen allekirjoittajina olevat järjestöt vahvistavat [kyseisen puitesopimuksen 4 artiklan b alakohdan] mukaisesti yhteisymmärryksessä seuraavan jaottelun: Toimivallan jako henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen komiteaan kuuluvien [ammattijärjestöjen] välillä” (jäljempänä henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimus).

134 Henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimuksen saatekirjeessä, jonka ammattijärjestöjen komitea osoitti parlamentin puhemiehelle, todetaan, että tämän sopimuksen tekstin hyväksyi ammattijärjestöjen komitea 17.9.1996 pidetyssä kokouksessaan, jossa 12.7.1990 tehtyyn puitesopimukseen liittyneet ammattijärjestöt tekivät päätöksen yksimielisesti, ja henkilöstökomitea hyväksyi sen 30.9.1996 pidetyssä kokouksessaan, jossa 16 ääntä annettiin puolesta, yksi ääni vastaan ja neljä oli poissa.

135 Henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimuksen III kohdassa määrätään seuraavaa:

”Sanotun vaikuttamatta henkilöstösääntöjen säännöksiin ja niissä tarkoitettuihin menettelyihin, ammattijärjestöjen komiteaan kuuluvien [ammattijärjestöjen] toiminta liittyy henkilöstöpolitiikan määrittämiseen, muuttamiseen ja arvioimiseen sekä kaikkiin henkilöstön palvelussuhteen yleisiä ehtoja koskeviin seikkoihin. Se liittyy erityisesti seuraaviin tilanteisiin:

- henkilöstön palvelussuhteen yleisten ehtojen muuttaminen aina, kun neuvosto tekee päätöksen komission ehdotuksesta ja kun kyse on kaikkien toimielinten henkilöstöstä (henkilöstösäännöt, muuhun henkilöstöön sovellettavat palvelussuhteen ehdot, palkat), sekä muutoksen toimeenpaneminen
- henkilöstön palvelus- tai työsuhteen yleisten ehtojen olennainen muuttaminen sekä toimielimen tai hallintopäälliköiden kollegion antamat yleiset täytäntöönpanosäännöt ja määräykset
- ratkaisujen etsiminen, jos kuultavia tai hallinnointiin osallistuvia järjestöjä ei ole tai jos niiden keskuudessa on vakavia erimielisyyksiä
- kuultavien tai hallinnointiin osallistuvien järjestöjen toimintaedellytysten muuttaminen (perustaminen, toimivaltuuksien muuttaminen, kokoonpanon muuttaminen)
- yleisen edun mukaiset kysymykset ja vaatimukset muilla kuin kuultavien tai hallinnointiin osallistuvien järjestöjen kattamilla aloilla.”

136 Henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimuksen IV kohdan mukaan sopimusta voidaan tarkistaa jonkin osapuolen pyynnöstä.

137 Parlamentti huomauttaa, ettei henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimus voi sitoa sitä siltä osin kuin siinä toteutetaan toimivallan jakaminen, joka menee 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 4 artiklan b alakohdassa määrättyä pidemmälle. Parlamentti toteaa esimerkiksi, että ”henkilöstön palvelussuhteen yleisten ehtojen muuttaminen aina, kun neuvosto tekee päätöksen komission ehdotuksesta ja kun kyse on kaikkien toimielinten henkilöstöstä (henkilöstösäännöt, muuhun henkilöstöön sovellettavat palvelussuhteen ehdot, palkat), sekä sen toimeenpaneminen” kuuluu yleensä kyseisen puitesopimuksen 4 artiklan a alakohdan alaan.

138 Parlamentin mukaan henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimuksesta ilmenee, että ammattijärjestöt voivat osallistua palkkoja koskevaan kuulemiseen ainoastaan, jos yhtäältä palkkoja koskeva kysymys merkitsee todella työsuhteen ehtojen olennaista muuttamista ja toisaalta sen osalta järjestetään todella 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen määräysten mukainen kuuleminen.

139 Parlamentti huomauttaa myös, että sekä ammattijärjestöt että henkilöstökomitea ovat esittäneet viime vuosina paljon arvostelua 12.7.1990 tehdystä puitesopimuksesta ja henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimuksesta. Ammattijärjestöt ovat katsoneet, että kyseistä puitesopimusta olisi muutettava, mutta yksimielisyysvaatimus on tähän mennessä estänyt muuttamisen. Samoin parlamentti esittää henkilöstökomitean päätöksen, jonka se teki 30.3. ja 1.4.2014 pidetyssä kokouksessaan ja jolla se pyysi tämän puitesopimuksen tarkistamista sen jälkeen, kun sen

yhteensoveltuvuus henkilöstösääntöjen kanssa on tutkittu, sekä henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimuksen tarkistamista siten, että se heijastaa henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdassa ja sittemmin 10–10 c artiklassa vahvistettua toimivallan jakoa, ja antoi puheenjohtajansa tehtäväksi ottaa tämän kysymyksen osalta yhteyttä parlamentin toimivaltaisiin elimiin.

- 140 [Sellaisena kuin oikaistuna 28.11.2016 annetulla määräyksellä] Tältä osin on korostettava parlamentin tapaan, että henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimusta on tulkittava 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 4 artiklan b alakohdan valossa siten, ettei sen perusteella henkilöstökomitealle tai ammattijärjestöille voida antaa toimivaltaa, joka ylittää tämän määräyksen kohteen, joka on ”henkilöstön palvelus- tai työsuhteen yleisten ehtojen olennainen muuttaminen”. Tästä seuraa, ettei tällä toimivallanjakosopimuksella voida laajentaa kyseisen puitesopimuksen 4 artiklan b alakohdan soveltamisalaa tämän puitesopimuksen 4 artiklan a ja c alakohdan alaan kuuluvissa tapauksissa.
- 141 Henkilöstökomitean ja ammattijärjestöjen toimivallanjakosopimuksen III kohdan ensimmäistä luettelakohtaa on tulkittava tämän toteamuksen valossa siten, että sillä tarkoitetaan tapauksia, joissa palvelussuhteen yleisten ehtojen olennainen muuttaminen voi seurata neuvoston komission ehdotuksesta tekemästä palkkoja koskevasta päätöksestä.
- 142 Kun otetaan huomioon sekä riidanalaisten asetusten tarkoitus, joka on mukauttaa unionin virkamiesten ja muun henkilöstö palkkoja ja eläkkeitä sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin vuosien 2011 ja 2012 osalta sovellettavia korjauskertomia, että henkilöstösääntöjen liitteessä XI olevassa 10 artiklassa asetetun poikkeussäännön käyttäminen, jonka perusteella voidaan jättää soveltamatta saman liitteen 3 artiklassa tarkoitettua palkkojen vuosittaista mukauttamismenetelmää ja jolla annetaan komissiolle valta ehdottaa kaikkia asianmukaisia toimenpiteitä, on katsottava, että ne saattoivat johtaa 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettuun palvelus- tai työsuhteen yleisten ehtojen olennaiseen muuttamiseen, minkä vuoksi niihin on sovellettava kyseisessä määräyksessä tarkoitettua neuvottelumenettelyä.
- 143 Toisin kuin parlamentti katsoo, sillä, onko riidanalaisilla asetuksilla lopulta muutettu olennaisesti unionin virkamiesten ja muun henkilöstön palvelus- tai työsuhteen yleisiä ehtoja, ei ole merkitystä määritettäessä menettelymääräysten, jotka luonteensa vuoksi edeltävät kyseisten asetusten antamista, sovellettavuutta.
- 144 Tästä seuraa, että SFIE-PE saattoi riidanalaisten asetusten antamiseen johtaneessa menettelyssä vedota 12.7.1990 tehdyssä puitesopimuksessa tarkoitettuihin menettelyllisiin takeisiin.
- 145 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että edellä 55 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti SFIE-PE:llä on SEUT 263 artiklan perusteella asiavaltuus vaatia riidanalaisten asetusten kumoamista. Kannetta ei voida sen sijaan ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin sen on nostanut TAO-AFI, koska kantajat eivät ole näyttäneet toteen sen asiavaltuutta nyt käsiteltävässä asiassa.

Asiakysymys

- 146 Ainoan kanneperusteen tueksi kantajat väittävät lähinnä, ettei niitä ole kuultu riidanalaisten asetusten antamiseen johtaneen menettelyn aikana. Ne väittävät erityisesti, ettei komissio ole kuullut niitä henkilöstösääntöjen muutosehdotuksesta ennen kuin se on toimitettu parlamentille ja neuvostolle, eikä parlamenttikaan ollut kuullut niitä kolmikantaneuvotteluiden aikana. Kantajat väittävät vastauskirjelmässään myös, että riidanalaisia asetuksia annettaessa ei ole noudatettu 23.6.1981 tehdyssä neuvoston päätöksessä tarkoitettua kolmikantaneuvottelumenettelyä henkilöstöasioissa. Ne arvostelevat erityisesti parlamenttia siitä, että se kieltäytyi ottamasta osaa tähän neuvottelumenettelyyn riidanalaisia asetuksia antaessaan.

- 147 Se, että kantajia ei ole kuultu, merkitsee niiden tiedonsaantia ja kuulemista koskevien oikeuksien loukkaamista, jotka vahvistetaan perusoikeuskirjan 27 ja 28 artiklassa ja SEUT 154 artiklassa, sellaisina kuin kyseiset oikeudet taataan direktiivin 2002/14 säännöksissä, henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin ne ovat muutettuina asetuksella N:o 1023/2013, 9 artiklan 3 kohdassa, 10, 10 a, 10 b, 10 c, 24 b ja 55 artiklassa ja liitteessä II olevassa 1 artiklassa, sekä parlamentin useiden ammattijärjestöjen kanssa 12.7.1990 tekemässä puitesopimuksessa ja komission useiden ammattijärjestöjen kanssa 18.12.2008 tekemässä puitesopimuksessa ja kolmikantaneuvottelumenettelyn käyttöönottoa koskevassa 23.6.1981 tehdyssä neuvoston päätöksessä.
- 148 Tältä osin on todettava aluksi, että oikeuskäytännön mukaan on niin, että koska SFIE-PE ei ole vedonnut mihinkään uuteen oikeudelliseen seikkaan tai tosiseikkaan perustellakseen sitä, että ainoan kanneperusteen se osa, jonka mukaan 23.6.1981 tehdyssä neuvoston päätöksessä tarkoitettua neuvottelumenettelyä ei ole noudatettu ja jonka kantaja esitti ensimmäisen kerran vastauskirjelmässään, on esitetty myöhään, se on jätettävä tutkimatta (tuomio 8.3.2007, France Télécom v. komissio, T-340/04, EU:T:2007:81, 164 kohta).
- 149 Kantajien väitteestä, jonka mukaan henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohtaa, 10 a, 24 b ja 55 artiklaa sekä liitteessä II olevaa 1 artiklaa on rikottu riidanalaisten asetusten antamiseen johtaneen menettelyn aikana, on huomautettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ensimmäisen kohdan, jota sovelletaan menettelyyn unionin yleisessä tuomioistuimessa perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, ja 2.5.1991 tehdyn työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan, jota sovelletaan kannekirjelmän jättämiseen, nojalla kannekirjelmässä on esitettävä muun muassa yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Kannekirjelmässä on siis selvitettävä kanneperusteen sisältö, joten sen pelkkä abstrakti ilmaiseminen ei vastaa unionin tuomioistuimen perussäännössä ja työjärjestyksessä asetettuja vaatimuksia. Lisäksi yhteenvedon, jopa summaarisen, on oltava riittävän selvä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi sen avulla valmistautua esittämään puolustuksensa ja jotta unionin yleinen tuomioistuin voi sen avulla tarvittaessa antaa asiassa ratkaisun ilman täydentäviä tietoja. Oikeusvarmuus ja hyvä oikeudenkäyttö edellyttävät, että kanne ja tarkemmin ottaen kanneperuste otetaan tutkittavaksi vain, jos ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin ne perustuvat, ilmenevät johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi itse kannekirjelmän tekstistä. Koska kantajat eivät ole lainkaan selvittäneet väitettään, jonka mukaan henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohtaa, 10 a, 24 b ja 55 artiklaa sekä liitteessä II olevaa 1 artiklaa on rikottu, tämä väite on jätettävä tutkimatta.
- 150 Väitteestä, jonka mukaan SEUT 154 artiklaa, direktiivin 2002/14 säännöksiä sekä henkilöstösääntöjen 10 artiklaa on rikottu, on todettava, ettei niitä pitänyt soveltaa riidanalaisten asetusten antamiseen johtaneessa menettelyssä, joten tämä väite on hylättävä perusteettomana.
- 151 18.12.2008 tehdyn sopimuksen mukaisten menettelyllisten takeiden väitetystä loukkaamisesta on huomautettava, että vaikkei SFIE-PE voi johtaa menettelyllisiä takeita tästä sopimuksesta, jota se ei ole allekirjoittanut, kyseisestä sopimuksesta johtuvien kaltaisten unionin toimen antamiseen liittyvien menettelysääntöjen, jotka toimivaltaiset toimielimet itse ovat antaneet, noudattamatta jättäminen merkitsee SEUT 263 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua olennaisten menettelymääräysten rikkomista, jonka unionin tuomioistuimet voivat tutkia jopa viran puolesta (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2007, Angelidis v. parlamentti, T-113/05, EU:T:2007:386, 62 kohta; tuomio 2.10.2009, Kypros v. komissio, T-300/05 ja T-316/05, ei julkaistu, EU:T:2009:380, 205 ja 206 kohta ja tuomio 8.7.2010, komissio v. Putterie-De-Beukelaer, T-160/08 P, EU:T:2010:294, 63 kohta).
- 152 Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin todettava, ettei asiakirja-aineistosta ilmene, että tämän sopimuksen 8 artiklassa tarkoitetun allekirjoittajana olevan edustavan ammattijärjestön menettelylliset mahdollisuudet olisi vaarannettu.
- 153 Näin ollen on arvioitava, onko ainoan kanneperusteen se osa, jonka mukaan 12.7.1990 tehtyä puitesopimusta on rikottu, perusteltu.

- 154 Kantajat väittävät lähinnä, ettei parlamentti järjestänyt 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 7 artiklassa tarkoitettua vuotuista neuvottelukokousta, vaikka parlamentin puhemiehelle oli lähetetty tätä koskevia kirjeitä. Kantajat täsmenävät, ettei kyseisessä puitesopimuksessa määrätä mistään erityisestä neuvottelukutsua koskevasta muodollisuudesta mutta että sen 7 artiklassa sen sijaan määrätään muodollisesta neuvottelumenettelystä.
- 155 Aluksi on kuitenkin todettava, että kantajat vaikuttavat sekoittavan toisiinsa vuotuisen neuvottelukokouksen, joka 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 7 artiklan mukaan on järjestettävä parlamentin puhemiehen aloitteesta kunkin istuntokauden alussa, ja varsinaisen neuvottelumenettelyn, joka aloitetaan osapuolten kesken kyseisen puitesopimuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti jonkin niistä pyynnöstä.
- 156 Siltä osin kuin kantajien väitteet koskevat sitä, ettei vuotuista neuvottelukokousta olisi järjestetty, on muistutettava, että kuten edellä 131 kohdassa todetaan, tällä seikalla, jos se näytettäisiin toteen, ei voi olla vaikutusta riidanalaisten asetusten antamismenettelyyn, sillä tämä kokous olisi joka tapauksessa pitänyt järjestää ajanjaksolla, jolloin komissio ei ollut vielä toimittanut parlamentille palkkojen mukauttamista koskevaa ehdotusta.
- 157 Siinä tapauksessa, että kantajien väitteet koskisivat sitä, ettei parlamentti aloittanut neuvottelumenettelyä, on muistutettava, että 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan kokoukset aloitetaan kahden viikon kuluessa muodollisesta pyynnöstä. Kuten kantajat väittävät, on totta, ettei kyseisessä puitesopimuksessa täsmennetä, mikä muodostaa muodollisen pyynnön aloittaa neuvottelumenettely.
- 158 On kuitenkin katsottava, että tällaisessa pyynnössä on ainakin viitattava nimenomaisesti 12.7.1990 tehdyssä puitesopimuksessa tarkoitettuun neuvottelumenettelyyn ja se on osoitettava kyseessä olevalle toimielimelle.
- 159 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, etteivät asiakirjat, joihin kantajat viittaavat, ole 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja muodollisia pyyntöjä aloittaa neuvottelumenettely.
- 160 Aluksi keskushenkilöstökomitean 17.12.2013 ja 4.3.2014 päivätyistä kirjeistä, joissa se ilmoittaa muun muassa siitä, ettei komission parlamentille ja neuvostolle esittämästä palkkojen mukauttamisehdotuksesta ole neuvoteltu etukäteen, sekä ehdotettujen lukujen, jotka eivät perustu mihinkään objektiiviseen tilastotietoon eivätkä heijasta komission harkintavaltaa, puhtaasti poliittisista perusteluista, on todettava yhtäältä, ettei niitä ole osoitettu parlamentille vaan komissiolle, ja toisaalta, että niillä on tarkoitus pyytää komissiota puolustamaan henkilöstönsä etuja ja peruuttamaan palkkojen mukauttamista koskeva ehdotuksensa.
- 161 Tämän jälkeen 18.12.2013 päiväystä avoimesta kirjeestä, jonka kantajat lähettivät parlamentin puhemiehelle ja jonka sisältö on huomattavan samankaltainen kuin keskushenkilöstökomitean 17.12.2013 komissiolle osoittaman kirjeen sisältö, on todettava, ettei se sisällä mitään pyyntöä järjestää neuvottelukokous, vaan sen tarkoituksena on pyytää parlamentin puhemiestä vahvistamaan, että komission alkuperäisestä palkkojen mukauttamista koskevasta ehdotuksesta eli 1,7 prosentista vuosille 2011 ja 2012, ei voida neuvotella.
- 162 Parlamentin puhemiehelle 26.2.2014 osoitetusta avoimesta kirjeestä on todettava, että yhtäältä SFIE-PE tai ammattijärjestöjen yhteenliittymä, johon SFIE-PE tuolloin kuului, eivät kumpikaan ole allekirjoittaneet sitä ja että toisaalta sen tarkoituksena on pyytää parlamenttia neuvoston kanssa yhdessä toimivana lainsäätäjänä arvioimaan uudelleen komission palkkojen mukauttamista koskevaa ehdotusta "olemassa olevien objektiivisten tietojen" valossa ja ottamaan huomioon taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen ja tarvittaessa muut huomioon otettavat tekijät, kuten henkilöstöresurssien

hallintaan kuuluvat tekijät ja erityisesti palvelukseenottamisen tarpeet, kuten unionin tuomioistuin pyysi komissiota tekemään 19.11.2013 annetussa tuomiossaan komissio v. neuvosto (C-63/12, EU:C:2013:752) ja 19.11.2013 annetussa tuomiossaan komissio v. neuvosto (C-196/12, EU:C:2013:753).

163 Tästä seuraa, etteivät kantajat ole osoittaneet, että 12.7.1990 tehdyn puitesopimuksen määräyksiä olisi rikottu riidanalaisia asetuksia annettaessa.

164 Kaiken edellä esitetyn perusteella ainoa kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

165 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian, ne on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut parlamentin ja neuvoston vaatimusten mukaisesti.

166 Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan nojalla.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Association des fonctionnaires indépendants pour la défense de la fonction publique européenne (TAO-AFI) ja Syndicat des fonctionnaires internationaux et européens – Section du Parlement européen (SFIE-PE) veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Gratsias

Kancheva

Wetter

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä syyskuuta 2016.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asian tausta	2
Oikeudenkäynti ja asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset	9
Oikeudellinen arviointi	10
Tutkittavaksi ottaminen	10
Se seikka, että asetukset koskevat kantajien omia etuja	11
Sellaisen lain säännöksen olemassaolo, jolla annetaan ammattijärjestöille nimenomaisesti useita prosessuaalisia oikeuksia	12
– 18.12.2008 tehty puitesopimus	17
– 12.7.1990 tehty puitesopimus	21
Asiakysymys	25
Oikeudenkäyntikulut	28